

The background features a complex network of thin, light gray lines intersecting at various angles. Several circles of different sizes are scattered across the page, each containing a small, stylized icon that resembles a lowercase 'c' or a similar symbol. The overall aesthetic is minimalist and geometric.

V MYSLI

The background of the page is a light gray with a network of thin, intersecting lines. Several circular nodes are placed at various points, some containing a stylized 'G' or 'Q' symbol. The lines and circles create a complex, web-like pattern across the entire page.

Bakalářská práce 2022

V mysli

Technická univerzita v Liberci Fakulta umění a architektury

Autor práce: Kateřina Smrčková

Vedoucí práce: MgA. Petra Vlachynská, Ph.D.

Studijní program: B8206 – Výtvarná umění

Studijní obor: 8206R067 – Vizuální komunikace

The background of the page is a light gray with a network of thin, intersecting lines. Several circles of varying sizes are scattered across the page, some containing a stylized 'G' or 'Q' logo. The text is positioned in the upper left quadrant.

Bachelor thesis 2022

In mind

Technical university of Liberec Faculty of Arts and Architecture

Author: Kateřina Smrčková

Supervisor: MgA. Petra Vlachynská, Ph.D.

Study Programme: B8206 – Výtvarná umění

Study branch: 8206R067 – Vizuální komunikace

PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci jsem vypracovala samostatně jako původní dílo s použitím uvedené literatury a na základě konzultací s vedoucím mé bakalářské práce a konzultantem.

Jsem si vědoma toho, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, zejména § 60 – školní dílo.

Beru na vědomí, že Technická univerzita v Liberci nezasahuje do mých autorských práv užitím mé bakalářské práce pro vnitřní potřebu Technické univerzity v Liberci.

Užiji-li bakalářskou práci nebo poskytnu-li licenci k jejímu využití, jsem si vědoma povinnosti informovat o této skutečnosti Technickou univerzitu v Liberci; v tomto případě má Technická univerzita v Liberci právo ode mne požadovat úhradu nákladů, které vynaložila na vytvoření díla, až do jejich skutečné výše.

Současně čestně prohlašuji, že text elektronické podoby práce vložený do IS/STAG se shoduje s textem tištěné podoby práce.

Beru na vědomí, že má bakalářská práce bude zveřejněna Technickou univerzitou v Liberci v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů.

Jsem si vědoma následků, které podle zákona o vysokých školách mohou vyplývat z porušení tohoto prohlášení.

22. května 2022

Kateřina Smrčková

PODĚKOVÁNÍ

Tímto bych chtěla poděkovat všem jež mě doprovázeli během mých studií na Technické univerzitě v Liberci.

Především pak paní MgA. Petra Vlachynská, Ph.D. za odborné vedení práce, cenné rady a inspirativní podněty. Dále panu PhDr. Karlu Srpovi, Ph.D. za jeho odborné rady a doporučení při zpracování teoretické části. Dále děkuji panu MgA. Jaroslavu Prokešovi, Ph.D. za jeho rady během mého studia.

ABSTRAKT

Bakalářská práce se zabývá niterním světem mladého člověka trpícím strachem ze sociálních situací. Pod tyto sociální situace spadá seznamování, prezentování, projevování názoru před větší skupinou lidí, navštěvování přátel, hraní společenských her, jedení ve společnosti, navazování očního kontaktu apod.

Práce se zabývá zejména tím, jak na danou osobu trpícím těmito problémy tyto situace působí a jak je vnímá. Mezi hlavní problémy řadíme strach z odsouzení, nepřijetí, selhání, nedostatečnosti, zklamání, úzkost. Důležitými tématy, které přímo souvisí s těmito jevy jsou sociální fobie, osobního prostor, vyhýbavé poruchy a sociální izolace.

Cílem bakalářské práce je instalace přibližující divákovi to, jak se tito lidé cítí, jaký strach a nepříjemné pocity prožívají, zobrazit můj subjektivní pohled na toto téma a problémy, strach co tyto lidi obklopuje.

KLÍČOVÁ SLOVA

izolace, sociální fobie, strach, introverze, vyhýbavá porucha, komunikace, fotografie, instalace

ABSTRACT

The bachelor thesis deals with the internal world of a young person suffering from fear of social situations. These social situations include get to know somebody new, presenting, expressing their opinion in front of a larger group of people, visiting friends, playing board games, eating in society, making eye contact, etc.

The work deals mainly with how these situations affect the person suffering from these problems and how he/she perceives them. The main problems include fear of condemnation, non-acceptance, failure, inadequacy, disappointment, anxiety. Important topics that are directly related to these phenomena are social phobias, personal space, avoidance disorders and social isolation. The aim of the bachelor's thesis is an installation that brings the viewer closer to how these people feel what fear and unpleasant feelings they experience, to show my subjective view on this topic and the problems, fear that surrounds these people.

KEYWORDS

isolation, social phobia, fear, introversion, avoidance disorder, communication, photography, installation

OBSAH

V MYSLI	1
1 ÚVOD	9
2 TEORETICKÁ ČÁST	10
2.1 SEBEPOJETÍ	10
2.2 SOCIÁLNÍ FOBIE	12
2.2.1 Co je to sociální fobie?	12
2.2.2 Osobní zkušenost	12
2.2 EXISTENCIONALISMUS	15
2.4 ROLE FOTOGRAFIE V MÉ PRÁCI	16
2.5 AUTOPORTRÉT	18
2.6 OKO, OKNO DO DUŠE	19
2.9 UMĚLECKÁ INSPIRACE	21
2.9.1 Atsushi Watanabe	21
2.9.2 Petra Collins - 24 HOUR PSYCHO	23
2.9.3 Tony Oursler	23
3 PRAKTICKÁ ČÁST	25
3.1. KONCEPT	25
3.2 PROCES	25
4 OBRAZOVÁ DOKUMENTACE FINÁLNÍ INSTALACE	39
5 ZÁVĚR	46
6 SEZNAM OBRÁZKŮ	47
7 SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	50
8 ZDROJE	51
9 PORTFOLIO	54
.....	57
.....	61
.....	64
.....	65
ŽIVOTOPIS	75

1 ÚVOD

Ústředním tématem, kterým se práce zabývá je především sociální fobie a její vliv na náš život. Důvodem zpracování tohoto tématu je především má osobní zkušenost s touto problematikou. Práce poukazuje na to, jak se člověk trpící sociální fobií cítí a co prožívá, sociální fobie může mít různé fáze a spousta lidí s ní žije a domnívá se, že jen nejsou společenští, jsou introverti, nebo jsou jen stydliví a většinou jen lidé co se dostanou do fáze, že už nejsou schopni jít z domu do práce či do školy ji začnou řešit, protože už to vlastně jinak nejde.^[1] Práce reflektuje především mé zkušenost a dále čerpá poznatky z odborné literatury, která se zaměřuje na tyto témata, nebo témata jenž s touto problematikou souvisí. Bakalářská práce je zpracována, jako instalace, jejímž hlavním cílem je divákovi přiblížit to, jak se cítí člověk se sociální fobií, jaký prožívá strach a nepříjemné pocity ze sociálních situací. Právě na tento všudypřítomný nepříjemný pocit bych ráda poukázala, jelikož člověk, který si touto zkušeností neprošel, si většinou nedovede představit, co se v hlavě člověka, který prochází sociální fobií odehrává.

Lidé trpící sociální fobií mají pocit, že se na ně ostatní lidé dívají a odsuzují je, prožívají pocit, že jsou lidmi neustále sledováni a souzeni, za to, jak vypadají, jak mluví, jak stojí apod.^[1] Cílem instalace je navodit pocit, že vás sleduje mnoho očí, ale všechny ty oči patří jednomu člověku. Ve skutečnosti nejsou problémem konkrétní lidé kolem, ale to, jak je celá situace vnímána, to, jak na nás působí. Tyto oči vás vlastně nesledují koukají skrze vás, z čehož je možné usoudit, že tyto oči nejsou reálné, ale jsou jen v mé mysli. V mé hlavě jsem právě já ten sledovaný objekt, který se bojí souzení ostatních, v instalaci je tomu naopak, ze sledovaného člověka se stává sledující. To já teď sleduji ostatní, sleduji sebe, protože jsem to právě já, kdo si vytváří tyto až nereálné představy. Tím, jak sleduji sama sebe a uvědomuji si, že je můj pohled na svět tím problémem, postupně se dostávám z tohoto strachu, který jsem si vytvořila ve své hlavě, strach, který mě ovládal.

Způsobem, kterým je vytvářena instalace je projekce díky tomuto mohu divákovi dovolit, aby se oči promítali i na něj samotného pohybující se ve světle projektoru. A tak se dostáváme do mysli člověka se sociální fobií.

Kromě přiblížení pocitů člověka se sociální fobií se touto prací vyrovnávám s tím, co právě používám a hledám odpovědi na otázky, které si již delší dobu pokládám.

2 TEORETICKÁ ČÁST

Tématy, jež se tato kapitola zabývá jsou sebepojetí, sociální fobie, důležitými tématy jsou také existencialismus, autoportrét a fotografie a umělci jenž byli pro práci zásadní.

Při hledání uchopení této problematiky pro mě byly zásadní knihy Oko a duch od Merleau Pontyho a Základy sociální psychologie od Nicky Hayes.

Mezi umělci mě velmi inspiroval Tony Oursler, Sophie Cave svou instalací Floating Heads, Petra Collins s prací 24 hour psycho a v neposlední řadě Atsushi Watanabe.

2.1 SEBEPOJETÍ

Postoj k sobě samé mě velmi zajímá, a právě špatným postojem sama k sobě jsem se postupně dostala k problémům nejen se sociální fobií.

V této kapitole bych ráda poukázala na to, jak nás špatný pohled sám na sebe může ovlivnit.

Cílem kapitoly je vyjádřit, jak nás může naše špatné sebepojetí ovlivnit a právě to, jak na sebe nahlížíme je to, co přímo souvisí s naším chováním a prožíváním. Sebeпоjetí je na západu už dlouhá léta známým pojem. Ale až v 17. století najdeme sebepojetí jako pojem na filozofických školách západu. Filozofové jako Descarta, Locke a Humea ve svých dílech už upozorňovali na to, „že „já“ je základní součástí vědomí.“² Touto myšlenkou se zabýval i psycholog William James, tento psycholog upozorňoval na to, že „sociální srovnání“ je zásadní při tom, jak na sebe nahlížíme. C. H. Cooley pak upozornil na to, že nezanedbatelně důležité je pro nás zpětná vazba od našeho okolí. Cooley pak upozorňuje, že právě to, jak si myslíme, že nás vidí ostatní zásadně ovlivňuje naše sebepojetí nazývá to: „zrcadlové já“.¹ Vzájemné působení jedince a dalších lidí při formování sebepojetí považují zásadní i G. H. Mead a Cooley. Mead to popisuje tak, že se člověk během života učí vnímat, jak se má chovat v určitém prostředí a stanoví si „normy.“ Podle nich pak se chová. E. Goffmana se o sebepojetí vyjadřuje tak, že je mnoho rolí, které vyjadřují „já“, každá tato role je součástí našeho já a během života se naše role mění, právě tyto role používáme při komunikování s ostatními. „Pro Goffmana se tedy sebepojetí podobá kostce s mnoha stěnami: každá ploška je součástí osobnosti a ta, která je zrovna nahoře, se hodí pro epizodu, kterou člověk právě prožívá.“² Rogers upozorňuje na dvě nezbytnosti, jedinec vyžaduje od svého okolí „pozitivní zpětnou vazbu a rozvíjet svůj potenciál a schopnosti.“²

Právě toto je pro nás zásadní a mění to náš pohled na svou osobu. Většinou se objeví alespoň jeden člověk, který nám dává pozitivní zpětnou vazbu, aniž by záleželo na tom, co právě děláme. Tento člověk pak může díky pocitu bezpečí se může zlepšovat v tom na co je talentovaný, ale i v dalších aspektech. Právě toto se zrcadlí s tím, jaký k sobě zaujímá postoj. *Rogerse toto sebepojetí pak vnímá,*

¹ 2.1.4 Sebeпоjetí. HAYES, Nicky a Irena ŠTEPANÍKOVÁ. *Základy sociální psychologie*. 3. Praha: Portál, 2003, s. 20-22. ISBN 80-7178-763-9.

jako téměř ideální. Sebepojetí souvisí se sebeúctou a ten kdo má dobré sebepojetí má i v hodně nastavenou sebeúctu. Člověk, který nezažil přijetí, jenž by bylo bezpodmínečné žije s pocitem, že se musí chovat podle očekávání druhých. Má strach, že zklame ostatní a z jejich nesouhlasu, a právě to mu stojí v cestě maximálnímu využití svých potenciálů. Stanovuje si v sobě vzorce, jak se má správně chovat a má na sebe velmi vysoké nároky a nikdy nebude tak dobrý, jako jeho perfektní "já" a toto porovnávání mu snižuje jeho sebeúctu.^[2]

Ačkoliv jsem během svého života byla obklopena milujícími lidmi, stejně mé sebepojetí nebylo úplně správné, Rogers se vyjadřuje *"že se v životě člověka objevila alespoň jedna osoba co ho pozitivně přímá bez ohledu na to co dělá"*.² S vyjádřením Rogerse souhlasím, zároveň jsem ale přesvědčena o tom, že občas stačí aby se objevila jen jedna pro nás velmi důležitá osoba, co nám hluboce ublíží a naše sebepojetí se může výrazně změnit. Samozřejmě i naše sebepojetí se časem mění a na tom, jak vnímáme sami sebe se dá pracovat a časem se náš vztah sám k sobě může výrazně změnit. Sebepojetí je také spojeno se sebeúctou a sebeúcta je *"hodnotící složkou sebepojetí a zahrnuje internalizované sociální soudy či úsudky"*.² Byli provedeny testy, kde lidé z vyšší sebeúctou vždy dosahovali lepších výsledků a měli méně problémů zavdat kritiku a nelpěli tak na názorech ostatních lidí.^[3] Se sebepojetím samozřejmě souvisí i kultura totiž "jáctví". Právě to vnímá úplně jinak západní kultura nežli Africké kmeny či Japonsko. Právě třeba japonské vnímání "já" mi je blízké, jedinec je od mala vychováván tak, že vnímá vliv jeho chování na ostatní.

A tím je samozřejmě i jeho sebepojetí ovlivněno. Japonci také rádi patří do nějaké skupiny a je to důležitým prvkem života, tento pocit někam patřit sdílí většina lidí, ne pouze v Japonsku.^[3] V tuto chvíli si můžeme lépe představit, jak hluboce člověka ovlivní sociální fobie, když je pro něj velmi nepříjemné být mezi lidmi, ovlivňuje to samozřejmě i pohled na sama sebe a tento člověk zažívá samotu a pocít, že nikam nepatří. Právě sebepojetí je něco na čem se u sebe snažím pracovat.

"Jeden z mých problémů je nalézt ego, které má jen jednu podobu a je nesmrtelné,"⁴

- napsal v roce 1938 Max Beckmann (1884-1950)

² 3. 1.4.1 Sebeúcta. HAYES, Nicky a Irena ŠTEPANÍKOVÁ. *Základy sociální psychologie*. 3. Praha: Portál, 2003, s. 23. ISBN 80-7178-763-9.

³ Taktéž 1.4.2 Kulturní kontexty jáctví, s. 23-26.

⁴ Já/identita. HODGEOVÁ, Susie. *STRUČNÝ PŘÍBĚH MODERNÍHO UMĚNÍ*. Praha: Grada Publishing, 2019, s. 187. ISBN 978-80-271-2078-9.

2.2 SOCIÁLNÍ FOBIE

Tato část práce se zabývá především tím, jaký je význam pojmu sociální fobie.

Sociální fobii nebo také sociálně-úzkostná porucha je častějším a žahavějším problémem, nežli bylo odhadováno, postihuje velké množství lidí.^[5] I to je jedním z důvodů, proč bych na ni chtěla prostřednictvím této práce upozornit.

Dále se kapitola zaměřuje na to, jak lidé prožívající tuto fobii prožívají a jaký může mít vliv na náš běžný život.

2.2.1 Co je to sociální fobie?

Jedná se o strach ze sociálních situací. Člověk trpící sociální fobií se obává především toho, že bude hodnocen ostatními. Častokrát bývá spojena i s jinými poruchami jako jsou: "*generalizovaná úzkostná porucha, Crohnova nemoc atd.*"^[6] U sociální fobie nahraje roli, zda se jedná o ženu či muže, kolik nám je let, ani studia či pracovní zkušenosti. Tato porucha vzniká po tom co si člověk projde vícero negativními zkušenostmi, jež ho duševně velmi zasáhnou, ale může být i vrozená. Udává se, že touto poruchou trpí až 13 % lidí po celém světě.^[6]

2.2.2 Osobní zkušenost

K mým problémům se sociální fobií vedla dlouhá cesta a ani já sama nevím, co mě ovlivnilo úplně nejvíce. Už jako malé dítě jsem nikdy moc nevyhledávala společnost, nechtělo se mi do školky mezi děti a chtěla jsem raději být s maminkou, ačkoliv nemůžu říct, že bych si v těchto letech společnost ostatních dětí neužívala, vždy jsem preferovala domácí prostředí, byla jsem to dítě které vždy brečí, když matka zavírá dveře a odchází. Dodnes si pamatuji ten strach a úzkost, že matka zavře dveře ve školce a nechá mě tam, ačkoliv jsem věděla, že se vrátí, tak mě tyto pocity ovládly. Zhruba po první třídě se moji rodiče rozvedli a můj vztah z otcem se hodně změnil, vůbec jsem necítila, že by mě měl rád a bála jsem se ho. Tato zkušenost velmi ovlivnila mou důvěru k lidem.

Ve školních letech se mi vůbec nechtělo na školy v přírodě, a ještě, než jsem odjela už jsem se těšila domů, vždy jsem do školy mezi tu spoustu lidí chodívala nerada a jen protože musím. Dokonce i když jsem jela na "lyžák", tak už jsem se těšila zpátky, je to zvláštní rodiče vám zaplatí výlet a vy se těšíte až to skončí. Na střední škole jsem byla jediná holka ze třídy, a tak jsem byla často středem pozornosti, aniž bych se o to nějak snažila. Časem jsem zjistila, že i z vedlejší školy nějací lidé vědí, kdo je ta holka, co má barevné vlasy a podobně. V prvním ročníku jsem zažívala i chvíle, kdy se mi ta pozornost i líbila, ale později jsem ji začala nenávidět. Každý den jsem do té školy vstávala

⁵ Sociální fobie: Sociálně – úzkostná porucha. *Psychoterapie v Praze* [online]. [cit. 2022-05-20]. Dostupné z: <https://www.terapievpaze.cz/novinka/socialni-fobie.html>

⁶ SOCIÁLNÍ FOBIE: Co je to sociální fobie?. TYMOSIA [online]. 28. října 2020 [cit. 2022-04-04]. Dostupné z: <https://tymosia.cz/co-vas-trapi/socialni-fobie>

nešťastná z toho, že je tu další den a já musím vstát a jít tam, mezi spoustu lidí, co na mě koukají, poslouchat předměty co mě nebaví a nejdou mi, tak jak bych si přála. Každý den jsem se na těch svých pár kamarádů a na učitele usmívala, ale uvnitř jsme tu školu neměla ráda a byla jsem nešťastná, ale tak nešťastná, tak že bych se raději neprobudila. Když jsem si vzala legíny, byla to pro spoustu lidí věc, ke které se museli vyjádřit, ne ve zlém, jen to bylo příliš často. Když jsem pozdravila kamaráda, ostatní se hned vyjadřovali, že mám nového přítele. Nemysleli to špatně, ale bylo to každý den a bylo to nepříjemné. Já pak toužila být jen sama v klidu, nesledována, nesouzena, neprobírána. Samozřejmě jsme měla i úžasné kamarády a užili si spoustu skvělých chvil. Ale tyto pocity převládaly, také se mi vícekrát stala, že po vyjádření toho, že s daným člověkem chci být pouze kamarádka, tak už se se mnou dál nebavil a nechoval se tak hezky, jako předtím. Ale nejhorší způsob, jakým sem o kamaráda přišla bylo, když jsem ho ztratila na dobro. Jednou jsem šla ven s blízkým přítelem a on mi dal kytici Gerber a vyjádřil mi co ke mně cítí, já to ale cítila jinak. Snažila jsem se mu to vysvětlit, ale od té doby jsme se spolu moc nebavili. O asi čtrnáct dní později se a opil a vypadl z okna, dodnes nevím, jestli skočil nebo vypadl, jelikož o tom každý mluvil trochu jinak. Ale není snadné se s tím zcela vyrovnat. Maturitní ples pro mě byl utrpení, ale nějak jsem to zvládla, asi díky značnému množství alkoholu, který jsem za ten večer vypila. Poté co jsem odmaturovala, to konečně bylo za mnou, ta velká pozornost. Na vysoké škole naštěstí bylo mnohem více lidí, kteří byli zajímavější, než jsem já a nikdo si mě nějak více nevšímal což pro mě bylo osvobozující, ale kdykoliv jsem měla něco obhajovat nebo jen ukazovat vypracování krátkých úkolů, bylo mi z toho špatně, když se řeklo za týden budete prezentovat, celý týden jsem myslela na to, že budu muset prezentovat. Během koronavirové krize jsme od sebe byli odloučení úplně a já téměř nemusela opustit práh svého pokoje. To mi naprosto vyhovovalo, neměla jsem radost, z toho, co se právě děje, ale to že nemusím s nikým mluvit a vystupovat mezi lidmi bylo pro mě příjemné. Školní videohovory pro mě byli velmi nepříjemné, představa, že prezentují před tolika lidmi byla strašidelná, kord, když jsme museli mít zapnutou kameru. Dostalo se to do fáze, kdy je pro mě nepříjemné chodit mezi lidmi všeobecně, přemlouvám se a připravuji se, pokaždé když někam musím. Vždy jsem měla za to, že je to jen z toho, že mám trému, stydím se a jsem introvert, pak jsem se začala zamýšlet nad otázkami:

"Je toto "normální" stav, přece to tak neprožívá každý?"

Nebo ano?

Proč se mi to děje?"

Kdy to vlastně začalo, že mám až takový strach z lidí,

"Možná na té střední škole?"

„Nebo jeto mým vztahem s otcem?"

"Nebo jsem to v sobě měla vždy?"

Mnoho okolností a různých situací v životě utváří to, jak se později vnímáme.

Možná je to od všeho trochu, ale pamatuji si přesně, kdy jsem si uvědomila, že opravdu trpím sociální fobií.

Když jsem seděla "uvězněná" v tom autobuse plném lidí a vedle mě si sedla jedna paní, udělalo se mi velmi špatně, začal se mi svírat žaludek a nebylo mi dobře, stále jsem si říkala:

„Co si o mě myslí?"

Nekouká mi do té knížky, co čtu?

Ne raději nebudu tu knihu číst, ať ji to neobtěžuje.
Pustím si hudbu do sluchátek, ale potichu, ať ji náhodu neslyší a neruší ji, a budu dělat, že tu nejsem."
Nehybně sedící, přitisklá k oknu jsem dojela na místo určení.
Při komunikaci s jinými lidmi mi neustále běhají v hlavě myšlenky:
"Nekoukám se moc málo do očí?
Zase jsem řekla blbost.
Neumím se vyjadřovat.
Určitě jsem si měla sednou nějak jinak.
Neobtěžuji jí/jeho tím.
Co bych měla říct?
Raději budu tiše, ať je neruším.
Ach jo, zase jsem řekla blbost, neumím mluvit.
Určitě je ruším, musí si myslet, že jsem úplné trdlo.
apod."

Všeobecně je pro mě nepříjemné chodit mezi lidi, prezentovat, prosazovat svůj názor a nebo být středem pozornosti, nejraději trávím čas sama v mně známém prostředí.

Mnoho lidí se sociální fobií mají sklony k závislosti na alkoholu,^[7] já si vytvořila naprosto jinou závislost, a to na mém psovi, vlastně bez něj téměř nikam nechodím a když už se někde vídám bez mého psa doprovází mě přítel. Sama do společnosti nechodím téměř vůbec, ale snažím se na tom pracovat, stále se sebou bojuji, ale změnila jsem svůj přístup, přístup k životu, místo toho, aby chodila se sklopenou hlavou, snažím se na lidi usmívat i když to jde pomalu stojí to za to. Stále jsem raději sama, stále se nerada obklopuji velkou skupinou lidí, nerada prezentuji, ale už je to nesrovnatelné s tím, jak jsem se cítila předtím, jelikož jsem introvert asi nikdy nebudu úplně šťastná, když budu středem pozornosti, ale učím se to přijímat. Ačkoliv se změnil "jen" můj pohled na svět, změnilo se vlastně vše.

Sociálně-úzkostnou poruchou trpí mnoho lidí a každému se může projevovat trochu jinak, každý má jiný příběh. Ale jeden rys je stejný neustálý pocit, že vás sleduje mnoho očí doprovázený úzkostí.^[8]

⁷ Sociální fobie může vyústit v naprostou společenskou izolaci. Jak s ní bojovat?. *Zdraví.euro.cz* [online]. [cit. 2022-05-21]. Dostupné z: <https://zdravi.euro.cz/leky/socialni-fobie-priciny-nasledky-lecba/>

⁸ SOCIÁLNÍ FOBIE: Co je to sociální fobie?. *TYMOSIA* [online]. 28. října 2020 [cit. 2022-04-04]. Dostupné z: <https://tymosia.cz/co-vas-trapi/socialni-fobie>

2.2 EXISTENCIONALISMUS

V této kapitole bude zmíněn existencialismus a samotná existence. Protože právě díky úvahám o existenci jsem se dostala k existencialismu, který má zásadní vliv na pojetí mé práce.

"Kdo vlastně jsem?"

Proto abychom si alespoň z části mohli odpovědět na tuto otázku je nutné položit si nejprve otázku:

"Co je to samotná existence?"

*"Existence (lat. existentia bytí, 1 jsoucno) jeden ze základních pojmů existencialismu označující způsob bytí lidské osobnosti. Poprvé tohoto termínu v tomto významu užil Kierkegaard. Podle existencialistů je existence ústředním bodem lidského "já". Toto „já“ vystupuje jako jednotlivé empirické individuum, jako „myslící rozum“, tj. jako něco všeobecného (obecně lidského), nýbrž jako konkrétní neopakovatelná osobnost. Existence není podstatou člověka, neboť podstata podle teorie existencialistů (Sartre) znamená něco určitého, předem daného, kdežto existence je „otevřená možnost“. Jedním z nejdůležitějších atributů existence je její neobjektivizovatelnost. Člověk může prakticky objektivizovat své schopnosti, znalosti, dovednosti v podobě vnějších věcí, může učinit objektem svého vlastního zkoumání svou psychickou činnost, své myšlení atd. tím, že je objektivizuje teoreticky. Jediné, co se nepoddává jeho jak praktickému, tak teoretickému objektivizování, tedy i jeho poznání – co na něm není závislé je existence. Učení o existenci směřuje jak proti racionalistickému chápání člověka, které spatřuje podstatu člověka v rozumu, tak proti marxistické pojetí člověka jako souhrnu společenských vztahů."*⁹

Ráda bych teď přešla k existencialismu samotnému.

Nelze tu nezmínit notoricky známou knihu Existencialismus je humanismus od Jeana Paula Sartre. Kniha začíná kapitolou, kde autor reaguje na kritiky ohledně existencialismu, dále se zde vyjadřuje ke konkrétním kritikám ze stran Marxistů, katolíků apod. Kniha obsahuje spousty zajímavých myšlenek, a to, jak lze chápat existencialismus v různých aspektech.

*"(...) Pro existencialistu je ve skutečnosti jen taková láska, která se realizuje, je jen taková možnost lásky, která se láskou projevuje; není génia mimo toho, který se projevuje uměleckými díly: Proustův génius, to je totalita Proustových děl; Racinův génius, to je řada jeho tragédií, mimo to není nic; proč přisuzovat Racinovi možnost, že by napsal novou tragédii, když ji nenapsal? Člověk se angažuje ve svém životě, načrtává svou podobu a mimo ni není nic. Pochopitelně, tato myšlenka může připadat tvrdá tomu, kdo ve svém životě neuspěl. Ale na druhé straně připravuje lidi na to, aby pochopili, že platí jediné skutečnost, že sny, očekávání, naděje umožňují pouze definovat někoho jako zklamáný sen, jako matná očekávání, tedy jako negativní nikoli jako pozitivní určení."*¹⁰

Z toho textu vyvozují, že to, jak se opravdu chováme, tím určujeme, kým vlastně jsme a jak působíme na sebe i na druhé, což je pro mě zásadní myšlenkou. Existencialistické hodnoty dle Sartreho.

"Je nutné brát věci tak, jak jsou. A ostatně, říci, že vynalézáme hodnoty, znamená jen toto: život nemá a priori žádný smysl. Život není ničím před tím, než ho žijete; avšak na vás záleží, abyste mu dodali nějaký smysl, a hodnota je jen ten smysl, který si vyberete. Vidíte tedy, že je možné vytvořit lidskou

⁹ 9.EXISTENCE. *Filozofický slovník*. 3. Praha: SVOBODA, 1981, s. 129. ISBN 25-017-81.

¹⁰ [ČLOVĚK JE TÍM, ČÍM JE TŘEBA BÝT]. SARTRE, Jean Paul. *Existencialismus je humanismus*. s. 35-36. ISBN 80-7021-661-1.

pospolitost."¹¹ Autor se dál v knize vyjadřuje k humanismu, což už vyplývá z názvu knihy. S klasickým humanismem se Paul Sartre vůbec neztotožňuje, ale úplně jinak je to s existencialistickým humanismem. A tak si můžeme utvořit představu o tom, jaké jsou zásadní hodnoty existencialismu pro Paula Sartre. Sartre na rozdíl od ostatních filozofů píše jako spisovatel, a to právě proto, že spisovatelem byl. Sartre napsal mnoho knih, jeho hlavním tématem byla svoboda.^[12] „*Podle Sartra se svoboda nachází v jádru veškeré lidské zkušenosti, a právě to odlišuje člověka od ostatních objektů ve světě.*“¹² Stále si ale pokládám otázku: „Co je to ten samotný existencialismus a čím se existencialisté zabývají?“ Na tuto otázku není snadné odpovědět už jen z toho důvodu, že jeho hlavní představitelé se spolu častokrát neshodnou. Dále jsme se setkala s tím, že není úplně snadné určit, kdo je existencialistou a kdo nikoliv.^[13] „*Sartre a Beauvoirová patří mezi výjimky, jež se s tímto označením ztotožnily, ačkoli i oni se k němu zpočátku stavěli vlažně.*“¹³ Pokusím se tedy existencialismus přiblížit úryvkem z knihy *Nevolnost*. „*Nezažil jsem žádná dobrodružství. Příhody se mi příhody, události, incidenty, všechno možné. Ale žádná dobrodružství. To není otázka slov; začínám tomu rozumět. Je něco, na čem mi záleželo víc než na všem ostatním aniž jsem si to jasně uvědomoval. Nebyla to láska, Bože to ne, ani sláva, ani bohatství. Bylo to... zkrátka představoval jsem si, že v určitých okamžicích může můj život nabyt vzácné a cenné hodnoty.*“¹⁴ Existencialistické věty mi bylo velkou inspirací a ovlivnily mě v mém uvažování, z toho důvodu zde byl tento filozofický směr nastíněn.

2.4 ROLE FOTOGRAFIE V MÉ PRÁCI

*„Jsem filmové oko. Jsem oko mechanické. Jsem stroj, ukazuji vám svět takový, jaký jej mohu vidět jenom já. Osvobozuji se ode dneška po všechny časy od lidské nepohyblivosti. Jsem v neustálém pohybu. Přibližuji se věcem a zase se od nich vzdaluji, podlézám pod ně a vystupuji na ně, běžím zároveň s hlavou cválajícího koně, běžím před utíkajícími vojáky, převracím se na záda, vzlétám zároveň s letadly, padám a zvedám se zároveň s padajícími a zvedajícími se těly. Toto jsem já, stroj, manévrující v chaotických pohybech, v těch nejsložitějších kombinacích zaznamenávajících jeden pohyb za druhým. Osvobozen od limitů času a prostoru, uspořádávám všechny body univerza podle vlastního záměru. Způsob mého jednání směřuje ke stvoření nového vnímání světa. Takto novým způsobem vykládám tobě neznámý svět.“*¹⁵

- Citát pochází z článku Dzigy Vertova z roku 1923

¹¹ [EXISTENCIALISTICKÉ HODNOTY]. SARTRE, Taktéž s. 53

¹² 1. Pane, jaká hrůza — existencialism!. *V existencialistické kavárně*. Brno: Host, 2019, s. 15. ISBN 978-80-275-0029-1.

¹³ Taktéž, s. 39-40.

¹⁴ SARTRE, Jean Paul a Dagmar STEINOVÁ. PÁTEK 3 HODINY. *Nevolnost*. Praha: Československý spisovatel, 1967, s. 53.

¹⁵ . Pohled předchází slovům. Dítě vidí a rozpoznává věci dříve, než umí mluvit. *ZPŮSOBY VIDĚNÍ: JOHN BERGER*. Praha 2: Labyrint, 2016, s.14. ISBN 9788087260784.

Jelikož jsem během vytváření této práce z fotografií pracovala a velmi ráda jí využívám k vyjádření vnitřních pocitů, je zde shrnuto pár informací ohledně vnímání fotografie, jejího využití v umění a toho, zda se fotografie dá za umění považovat.

Pro mě jsou střípky času zachycené na fotce velmi cenné a ať se jedná o práci s digitálním či analogovým fotoaparátem, kde je pro mě díky napětí z toho, zda se snímek podařil a díky malému počtu snímku které mám na každém filmu k dispozici možná o kousek cennější. Zkrátka pocit z opravdu dobré fotografie je pro mě nezaměnitelný a již dlouho mě významní fotografové inspirují a obdivuji jejich díla. Při focení portrétů se vždy snažím vyjádřit nějakou danou problematiku, fotím jen osoby mě blízké a přes ně se snažím reflektovat témata, nad kterými již delší dobou přemýšlím, témata jako je závislost, strach, smutek, snění, bezvýchodnost, ztráta sám sebe, ztráta svého hlasu, naivita, ale i radost. Před fotoaparátem nejčastěji stojí má sestra, a právě skrze ni a fotoaparát vytvářím tyto snímky.

Častokrát, když se bavíme o fotografii naskytá se otázka: "Je fotografie uměním?"

Já dnes vnímám, že už většina lidí fotografii vnímá jako umění, aniž by nad tím více rozmýšlela, přesto to tak není u všech.

Ohledně této otázky se vyjádřila paní kritička a kurátorka Noemi Smolíková:

"(...)Dneska neexistuje fotografie A umění, nýbrž fotografie zkrátka JE rovnoprávným uměním. Ve světě je samozřejmě a nedělitelně prezentována a vnímána s ostatními druhy vizuálního a výtvarného umění. (...)"¹⁶

- Noemi Smolíková

Vyjádření Světozoru k tomuto tématu: *„Fotografie je detail prostoru a času. Spojení v tomto detailu vytváří novou fotografickou skutečnost. Je-li toto sloučení vědomé a záměrné, podmíněné vnitřní fantasií fotografovou, která si volí výběr, záběr a kompozici, vzniká fotografický obraz, mající svoji vlastní emotivní sílu. Tehdy se stává uměním.“¹⁷*

Fotografie je i pro mě uměním a podání Světozoru je velmi výstižné a naprosto se s ním ztotožňuji. Ačkoliv ji vnímám jinak než třeba právě malbu či kresbu, což považuji za přirozené a je to tak dobře, jelikož ke každému médiu přistupujeme vždy trochu jinak. Při vytváření výtvarné fotografie se mi zdá, že to ani nic jiného než umění být ani nemůže. Fotoaparát je pro mě tedy prostředkem k vytvoření uměleckého díla stejně tak, jako třeba štětec, paleta, barvy a plátno.

Úryvek z knihy Způsoby vidění od Johna Bergera: *„Každý obraz zobrazuje způsob vidění dokonce i fotografie. Na rozdíl od toho, co se o fotografiích předpokládá, nejsou pouhým mechanickým záznamem. Po každé, když se koukáme na fotografii, jsme si, jakkoliv nepatrně, vědomí přítomnosti*

¹⁶ SMOLÍKOVÁ, Noemi. *Promarněná příležitost české fotografie v Bonnu* [online]. Praha: iDNES.cz, 15. dubna 2009 10:45 [cit. 2022-04-04]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/archiv/promarnena-prilezitost-ceske-fotografie-v-bonnu.A090414_173003_kavarna_bos

¹⁷ Je fotografie umění? (Anketa) . Světozor : světová kronika současná slovem i obrazem : časopis pro zábavu i poučení. Roč. 29 (1936). Praha : J. Otto, 1936.

fotografa vybírajícího daný pohled z nekonečného množství dalších možných pohledů. Platí to dokonce i pro tu nejvšednější rodinou momentku. způsob vidění fotografa se odráží v jeho volbě objektu. Způsob vidění malíře je znovu utvářen prostřednictvím stop, jež zanechává na plátně či papíře. A přesto každý obraz představuje nějaký způsob vidění, naše vnímání či porozumění obrazu závisí rovněž na našem vlastním způsobu vidění. (...) Obrazy z počátku vznikly proto, aby evokovali podobu něčeho nepřítomného. Postupně začalo být zřejmé, že obraz může přežít to, co znázorňuje, že může zachycovat, jak něco či někdo kdysi vypadal, a tím pádem i to, jak byl kdy si objekt zobrazení vnímán druhými lidmi. O něco později bylo za součást záznamu uznáno rovněž specifické vidění tvůrce.”¹⁸

Významným fotografem, jehož práce velmi obdivuji je Erwin Olaf. Tento fotograf se věnuje různým tématům, mě především fascinuje tím, jak pomocí fotografie vytváří příběh a vtáhne vás do děje. Jeho portrétní fotografie jsou pro mě obrovskou inspirací.

Zde přikládám jeden z jeho citátů, který mě zaujal a díky němuž jsme se pozastavila na svou tvorbou a přivedlo mě k jinému pojetí tématu, než byly mé prvotní přístupy.

“The things you don’t show can say more than the things that are made visible.”¹⁹

Překlad: “Věci, které neukážete, mohou říci více než věci, které jsou viditelné.”

- Erwin Olaf (přeloženo autorem práce)

Tento citát byl mou inspirací především co se zpracování týče, ze začátku jsem měl sklony práci dělat příliš konkrétní a zobrazit zde celé obličej, od čehož jsem se postupně oprostila.

2.5 AUTOPORTRÉT

Vždy mě autoportréty portréty přitahovaly, jelikož se nám díky nim naskýtá možnost nahlédnout do toho, co autor při tvorbě obrazu prožíval. Pomocí svých autoportrétů zobrazuji své emoce, vždy mě fascinovalo zobrazení hrůzy, neštěstí, beznaděje, smutku, zhroucení, vnitřního konfliktu či zoufalství. Často autoportrét využívám, k zobrazení těch pocitů, které jsou pro mě slovy nepopsatelné. Autoportrétem jsem snažila vyrovnat se sociální fobii. Mé pocity jsem prožívala znázornit právě pomocí tohoto média. Malby, nebo kresby jsem zpracovávala, tak aby působily přemrštěně, jako mé představy a nepříjemné pocity. Autoportréty sloužily ke zkoumání sama sebe a možná i díky nim

¹⁸ Pohled předchází slovům. Dítě vidí a rozpoznává věci dříve, než umí mluvit. *ZPŮSOBY VIDĚNÍ: JOHN BERGER*. Praha 2: Labyrint, 2016, s. 9. ISBN 9788087260784.

¹⁹ 17. FOSTER, Alasdair. Erwin Olaf: A Hesitant Beauty. ~ *TALKING PICTURES ~: INTERVIEWS WITH PHOTOGRAPHERS AROUND THE WORLD* [online]. 12.12.2020 [cit. 2022-04-17]. Dostupné z: <https://talking-pictures.net.au/2020/12/12/erwin-olaf-a-hesitant-beauty/>

jsem později dospěla k postoji jenž zaujímám dnes. Jsou pro mě tedy stěžejní a byli u samého počátku vytváření této práce.

V moderním umění už najdeme portréty, které nepůsobí moc lichotivě a mají možná trochu přemrštěný dojem, je zde kladen důraz na to, co daná osoba prožívá a co je pro ni charakteristické. V moderním umění se tedy portréty i autoportréty snaží vyvolat emoce.^[20] Jak bylo zmíněno zobrazit emoce je pro mě také důležitým prvkem. Ačkoliv je mnoho umělců věnujících se autoportrétu, pro mě jsou zásadní tyto dva: Velmi známí umělec Rembrandt, který zachycoval rysy tváře člověka, a to co právě v tu chvíli používá. Rembrandt se věnoval autoportrétu během celého svého života, a tak tvoří nemalou část jeho tvorby.^[21] Jeho obrazy jsou mistrovskými díly, jenž obdivuji, právě pro to, jak dokáží na člověka působit jsou pro mě jedinečné. Velkou inspirací je pro mě Frida Kahlo právě její obrazy a příběh, mě výrazně ovlivnily a po této umělkyni je pojmenovaná má malá psí společnost. Jelikož její příběh pro mě hraje zásadní roli, bude tu krátce zmíněn. Jako malé dítě Frida prodělala dětskou obrnu, z toho důvodu měla jednu končetinu slabší, jednalo se o pravou nohu. Když jí bylo osmnáct let přihodila se jí autobusová nehoda, která ji zásadně ovlivnila, z této nehody se nikdy plněné nezotavila. Celý život byla v bolestech a prošla si přes třicet lékařských zákroků. Začala malovat právě pro to, aby se s tím vypořádala a podpořila své psychické zdraví.^[22] Což je podobné mému přístupu často si díky malbě či kresbě uvědomím, co se ve mě vlastně odehrává a vypořádávám se tak s nepříjemnými pocity. Obrazy Fridy Kahlo jsou pro mě asi nepopsatelné, vidíme na nich, čím si v tu chvíli procházela a jak se asi cítila. Byla to silná žena, kterou upřímně obdivuji a vždy pro mě bude nevyčerpatelnou inspirací.

2.6 OKO, OKNO DO DUŠE

V této kapitole bude probráno oko z hlediska zraku, který je jedním z našich základních smyslů, ale také z hlediska toho, jak je symbol oka člověkem vnímán, jaké jsou přístupy ke zraku a jak vnímám a využívám symbol oka ve své instalaci. Oko je nástroj, nástroj, kterým poznáváme okolní svět, díky oku vidíme barvy, tvary, poznáváme tváře či věci. Oči mě vždy fascinovaly, je nespočet barev velikostí očí, každé jsou jiné, každé patří někomu jinému a mají svůj příběh. Vždy jsem je vnímala jako něco

²⁰ Portrét. *STRUČNÝ PŘÍBĚH FOTOGRAFIE: Kapesní průvodce klíčovými žánry, díly náměty a technikami*. Praha: Grada Publishing, 2021, s. 15. ISBN 9788027112579.

²¹ 19. Autoportrét s baretem: Rembrandt Harmenszoon van Rijn. *NÁRODNÍ GALERIE PRAHA* [online]. [cit. 2022-05-20]. Dostupné z: https://sbirky.ngprague.cz/dielo/CZE:NG.R_143694

²² Autoportrét s trnovým náhrdelníkem a kolibříkem. HODGEOVÁ, Susie a Jan a Dina PODZIMKOVI. *STRUČNÝ PŘÍBĚH MODERNÍHO UMĚNÍ: Kapesní průvodce klíčovými směry, díly, tématy a technikami*. Praha: Grada Publishing, 2019, s. 31. ISBN 978-80-271-2078-9.

nádherného, co neustále zdobí náš obličej a z čehož dostáváme nepřeborné množství informací. Právě díky očím jsem jako dítě mohla poprvé spatřit svou matku, vidět mnoho krásných západů slunce a východů slunce, muže, kterého miluji, první jarní kvítí a mnoho dalších krás, co svět nabízí. Ale kromě toho, že díky očím mohu spatřit druhé, oni mohou spatřit mě. Ale opravdu mě vidí, vidí mě takovou, jaká jsem? Zrak je pro nás zásadním zdrojem informací. V knize Zrakové vnímání od autora Radovana Šikla se dozvídáme několik fascinujících údajů právě o našich očích: *“Plných 70 % z celkového počtu smyslových receptorů člověka se soustřeďuje v očích. Na zpracování zrakového podnětu se ještě před dosažením primární zrakové kůry podílí přibližně 1 milion neuronů (např. na zpracování sluchového podnětu pouze 30 000 neuronů). Oblasti určené primárně ke zpracování zrakového podnětu zabírají až 30 % povrchu mozkové kůry a pokrývají značnou část týlního, temenního a spánkového laloku. Zpracování zrakového podnětu je věnováno až 60 % energie mozkové kůry.”*²¹ Že jsou naše oči něco bez čeho se běžný, vidomý člověk neobejde je zřejmé, ale když se podíváme na tyto konkrétní údaje je o to více fascinující, jakou funkci naše oči plní každý den. Když zmiňuji oči nesmím zapomenout na náš jazyk. *„Slova odvozená od vidění v jazyce spojujeme s porozuměním či uvědoměním. Slova jako přehledný, zřejmý, vizionář, prozířít, vize, postřehnout, rozhled a očividný ilustrují důvěru, kterou vkládáme do vidění jako zdroje poznání. Naopak jeho nedostačivost obsažená například ve slovech krátkozrakost, zatemnit, neprozřetelný, zaslepený nebo rozostřený je v jazyce chápána jako překážka poznání. Dominantní pozici zraku dokládá i prosté zastoupení slov motivovaných viděním v češtině: Z existujících adjektiv a podobně i metaforických obrátů vázaných na určitou modalitu jich je zdaleka nejvíc spojeno právě se zrakem.”*

23

„Proč se tedy nedíváme i když vidíme, nebo vlastně proč nevidíme i když vidíme?“ Když jsme procházela sociální fobii a psychicky se cítila velmi špatně, rozhodně jsem se na svět nekoukala tak jako dnes. Právě oko hraje v mé instalaci velkou roli, nejen že když procházíme sociální fobií máme pocit, že jsme neustále sledováni ostatními, což byl z počátku práce můj primární záměr ukázat lidem, jak se člověk se sociální fobií cítí, nebo jim to alespoň přiblížit, ale zároveň dochází k jasnému kontrastu, sledované oči nejsou ostatních jsou to oči moje, protože právě to jak já nazírá sama na sebe je problémem, který mě obklopuje, není to způsobeno lidmi kolem mě, ale tím jak já vnímám lidi kolem sebe. Právě přiblížení pocitu sledování, která by nám mohl být nepříjemný, ale je náš pohled na nás samé kladný, nemáme se čeho bát a ten všudypřítomný strach zmizí, a to se stává hlavním cílem instalace.

²³ ŠIKL, PH.D., Mgr. Radovan a . Zrakové vnímání. ZRAKOVÉ VNÍMÁNÍ. Praha: Grada Publishing, 2012, s. 12. ISBN 978-80-247-3029-5.

„Ale jaký je význam oka? “ Oko je nástroj, nástroj, kterým poznáváme okolní svět pomocí zraku, díky oku vidíme barvy, tvary, poznáváme tváře či věci. Ale co je ještě oko, jistě každý z nás někdy slyšel: “Oko, okno do duše.” nebo “Vidím ti to na očích.” Z čehož není těžké usoudit, že právě oči nám o člověku prozradí mnohdy více než by sám chtěl. Spousty lidí nepatří k těm, kteří by rádi projevovali emoce, často také své emoce nevyjadřujeme upřímně, a právě oči nás mohou prozradit. Neupřímný smích můžeme odhalit právě pomocí našich očí, když se smějeme upřímně, okolo očí jsou zapojené svaly našeho obličeje, když se jedná o neupřímný smích “nesmějí se nám oči”.^[24]

Z knihy *Oko a duch* od Merleau Pontyho, se právě o vnímání pomocí očí a o spojení duše s našimi očima vyjadřuje takto: *“Oko je nutno chápat jakov „ okno duše “. „ Oko..., odhalující nám krásu světa, dovedeme-li bedlivě pozorovat, je něco tak úžasného, že každý, kdo by se smířil s jeho ztrátou, by se zbavil možnosti poznat všechna díla přírody, neboť pohled na ně udržuje duši ve spokojenosti i v žaláři těla, protože oči jí zprostředkují nekonečnou rozmanitost stvoření. Ztrátou očí bychom opustili duši v jejím temném žaláři, kde mizí jakákoli naděje znovu spatřit slunce, světlo světa.”*²⁵

2.9 UMĚLECKÁ INSPIRACE

Ačkoliv zde již bylo zmíněno několik umělců v rámci předchozích kapitol, v této kapitole bude zmíněno několik z nich, kteří do těchto kapitol nezapadají, ale přímo souvisí s tématem práce a jejich myšlenky či přístupy mě při tvorbě ovlivnily.

2.9.1 Atsushi Watanabe

Atsushi Watanabe je umělcem, který tu musí být zmíněn, jedná se o japonského umělce zabývajícího se především “emocionálními jizvami”. Tento umělec pracuje s podobnými tématy, o něž se zajímám a jenž zpracovávám já ve své tvorbě a jeho práce je mi velkou inspirací, ať už z hlediska toho, jak pomáhá ostatním lidem se vypořádat z jejich psychickými problémy, tak i způsob, jakým pracuje je pro mě zajímavý. Umělec často pracuje s tématem “emocionálních jizev” a čerpá jak z jeho osobních zkušeností s Hikikomori, tak ze zkušeností ostatních lidí . Atsushi Watanabeho práce do těchto problematik zasahují a tím pomáhají lidem jejich emocionální problémy vyřešit “^[26]

²⁴ 22. HUDEC, Martin. Jak čist řeč těla? II. díl – Obličej: Oko, do duše okno. *PSYCHOLOGIE PRO KAŽDÉHO* [online]. Česká republika, 7. 11. 2016 [cit. 2022-05-15]. Dostupné z: <https://psychologieprokazdeho.cz/rec-tela-ii-dil-oblicej/>

²⁵ a . Oko a duch. PONTY, Maurice Merleau a Oldřich KUBA. Oko a duch. Praha: Obelisk, 1971, s. 30-31.

²⁶ BIOGRAPHY. *Atsushi Watanabe* [online]. [cit. 2022-05-15]. Dostupné z: <https://www.atsushi-watanabe.jp/cv-en/>

*"V díle *Suspended Room, Activated House* (2014) se Watanabe na týden uzavřel do betonové struktury ve tvaru domu o velikosti jedné tatami, účinně se fyzicky omezil, než unikl pod vlastní párou pomocí kladiva a dláta. V tomto extrémním představení v instalaci z betonu čerpal ze své vlastní zkušenosti jako hikikomori, aby vyjádřil „znovuzrození ze zajetí“ (...) Než uspořádal tuto samostatnou výstavu, šel také na internet, aby hledal příspěvky od skutečných současných hikikomori fotografií pokojů, ve kterých žili, a vystavil 60 fotografií, které shromáždil. Během výstavy byl Watanabe sám překvapen několika skutečnými hikikomori, kteří se přišli podívat na jeho práci. Tato výstava získala značný mediální ohlas v televizi, časopisech a novinách."*²⁷

(...)Atsushi Watanabe has been presenting socially critical artworks based on his and other peoples experiences with emotional scars and mind traps. The subject matter varies from new religions, economic disparity, homelessness, animal rights, sexual minorities, hikikomori to mental illnesses — things which are often viewed negatively and as taboo by society.

In recent years, he has worked on numerous projects that used the internet to get the cooperation of emotionally scarred people, in order to investigate hidden social issues, as well as his own experiences as a "hikikomori." In doing so, his work tackles the possibility and impossibility of empathy between insiders and outsiders, and of the nature of social inclusion, as well as extending to themes of society, culture, welfare and psychology.

Watanabe's work seeks the possibility of an art that acts directly to make mental interventions in social problems and thereby solve them.

– Přeloženo autorem práce

²⁷ W O R K S. *Atsushi Watanabe* [online]. [cit. 2022-05-15]. Dostupné z: <https://www.atsushi-watanabe.jp/works-en/2017-en/solo-exhibition-my-wounds-your-wounds-1/> For his past piece *Suspended Room, Activated House* (2014), Watanabe sealed himself in a concrete house-shaped structure the size of a single tatami mat for one week, effectively restraining himself physically, before escaping under his own steam using a hammer and chisel. In this extreme performance within an installation made of concrete, he drew on his own experience as a hikikomori to express "rebirth from captivity", a theme that can be traced back to the concepts of "ritual death and rebirth" in mountain asceticism and "introspection"(*2), which originated in Buddhism. Before holding this solo exhibition, he also went online to seek submissions from actual current hikikomori of photos of the rooms they were living in, and exhibited the 60 photos that he collected. During the exhibition, Watanabe himself was surprised by several actual hikikomori who came to see his work. This exhibition received considerable media coverage on TV and in magazines and newspapers (...).- přeloženo autorem práce

2.9.2 Petra Collins - 24 HOUR PSYCHO

Výstava je složena z fotek mladých žen, které jsou vyobrazeny ve stavech smutku. Umělkyně tím vyjadřuje, že prožívat a ukazovat tyto pocity je v pořádku a ženy nemusí vypadat stále šťastně a spokojeně. Právě ta hysterie je považována za slabinu žen, tyto ženy jsou tedy zobrazené ve svém zoufalém stavu. Fotografie byly vytvořeny ve spolupráci fotografky a žen, měli tedy možnost podílet se na tvorbě portrétů třeba pomáháním s nasvícením. ^[28] Tato výstava mě inspirovala především tím, jak zajímavě tyto fotografie působí a že nepříjemné pocity a strach je možné zobrazit i tímto způsobem.

2.9.3 Tony Oursler

Instalace Obscura – V instalaci je zobrazeno mnoho očí na velké sklolaminátové koule, tyto koule jsou rozprostřeny v prostorách galerie. Každé oko má svůj obsah, nějaké kouká na horor jiné na scifi, další brouzdá po internetu. Tyto obrázky v očích doprovází hudba, která prostupuje instalací. ^[29]

“Umělec přirovnal anatomický aparát oka k lidskému ztělesnění optických systémů, jako je camera obscura. V rámci této instalace se dilatace a zúžení vzornice a duhovky stávají rozšířením tohoto technologického systému a jsou symbolem naší hluboce lidské potřeby konzumovat nekonečné proudy obrazů a vyprávění.”²⁹

²⁸ Petra Collins / 24 HOUR PSYCHO / April 2nd – 30th. *EVER GOLD PROJECTS* [online]. [cit. 2022-05-20]. Dostupné z: <https://www.sfaq.us/exhibition/petra-collins-april-2nd-may-7th/>

(...) *24 Hour Psycho* addresses the age-old discussion of women as emotional and, therefore, inferior or suspect—some *thing* to be managed. By owning the flippantly dismissive term “psycho,” Collins appropriates the concept of female hysteria and celebrates it with powerful, intense and beautiful imagery of young women who have agency even in their distressed state.(...) - přeloženo autore práce

²⁹ Obscura. TONY OURSLER [online]. [cit. 2022-05-20]. Dostupné z: <https://tonyoursler.com/obscura-germany>

Oursler presents *Obscura*, which consists of projections of eyes onto spheres of varying dimensions. This iteration is newly developed for Hans Mayer Gallery, and includes numerous new video elements shot especially for the exhibition. The *Obscura* is the manifestation of an ongoing project in Oursler's oeuvre, addressing the position of the viewer in relation to the spectacle of current pop cultural viewing trends. The artist explores our relationship to multimedia screens, including televisions, computers, smart phones, and cinema, as his subject matter for this large scale installation. Oversized representations of eyes are formed by projecting pre-recorded images onto large fiberglass spheres, which are suspended in space as well as spread throughout the gallery's walls and floor. Each depiction becomes a macro portrait of a moment of consumption, as the transfixed eye reveals the off screen focus of its gaze in a small reflection onto the surface of the cornea. On each eye clues to the specific content of the viewers fascination can be seen, for example the eyes are variously viewing; surfing the internet, watching horror movies, science fiction, nature films, computer graphics, weather system, social media, etc. These tiny reflections within the eyes are accompanied by a distant soundtrack, which pervades the installation.

The artist has equated the anatomical apparatus of the eye as the human embodiment of optical systems, such as the camera obscura. Within this installation the dilation and constriction of the pupil and iris become an extension of that technological system and are emblematic of our deeply human need to consume unending streams of images and narratives. – přeloženo autorm práce

2.9.4 David Černý – Trifot

Protože má práce pracuje s prvkem sledování je pro mě důležité zde zmínit i Trifod od Davida Černého je dvanáct metrů vysoká socha stojící před Czech Photo Centre. Tato socha nás pozoruje a můžeme na ní všimnout hned několika očí. Objekt se skládá z hlavy, v níž je obsaženo několik druhů fotoaparátů a ze stativu na němž je hlava posazena. Autor zde poukazuje na to, jak je snadné dnes pořídit fotku či video kohokoli, kdekoli. Jelikož se hlava skládá z různých druhů fotoaparátů, poukazuje tím David Černý i na to, čeho se výstavy v Czech Photo Centre týkají.³⁰

³⁰ TRIFOT | 2016. *DAVID ČERNÝ TOUR BY BLACK N' ARCH* [online]. [cit. 2022-05-25]. Dostupné z: <https://www.david-cerny-tour.com/trifot>

3 PRAKTICKÁ ČÁST

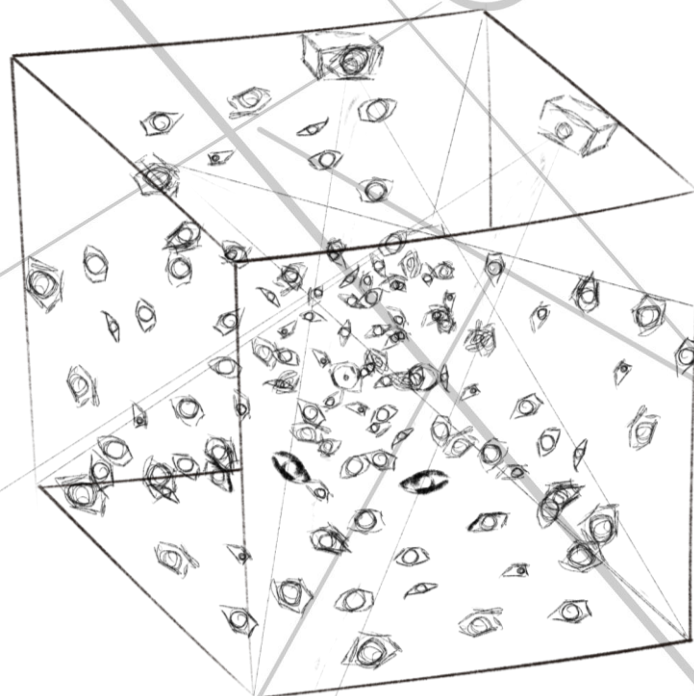
3.1. KONCEPT

Původním záměrem práce bylo přiblížit divákovi, jak se cítí člověk, který trpí strachem ze sociálních situací. Většina lidí, kteří nemají zkušenosti s tímto nebo podobným problémem si jen těžko dokáží představit co tento člověk prožívá.

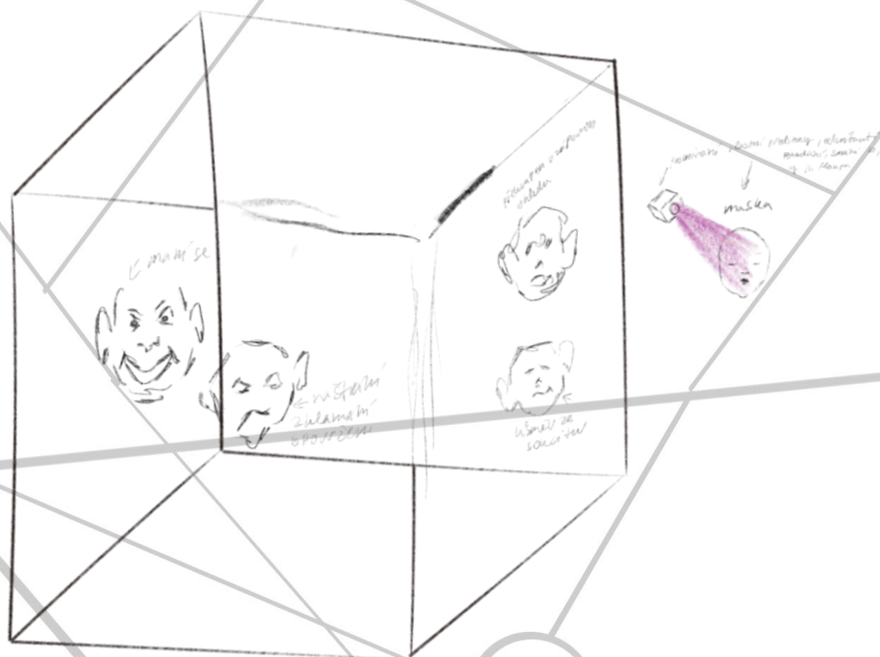
3.2 PROCES

Od počátku práce bylo zvažováno několik způsobů podoby instalace, několik způsobů promítání. Promítání na poloprůhledné plachty (spodní obrázek, obličejů (obrázek vpravo) a promítání očí na stěny kostky k čemuž jsem se nakonec vrátila a využila tento námět ve finální instalaci.

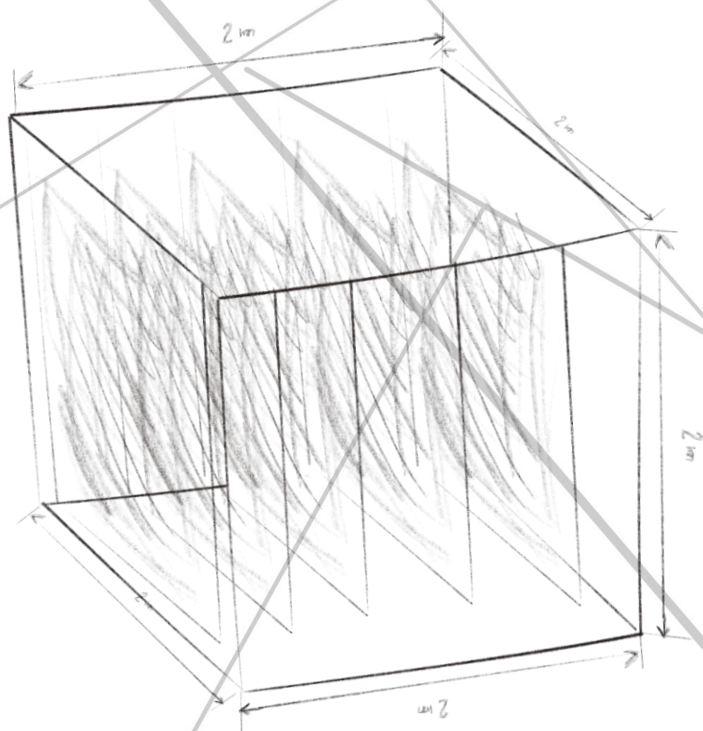
prvotní skici:

Obrázek 1 – Návrh promítání očí

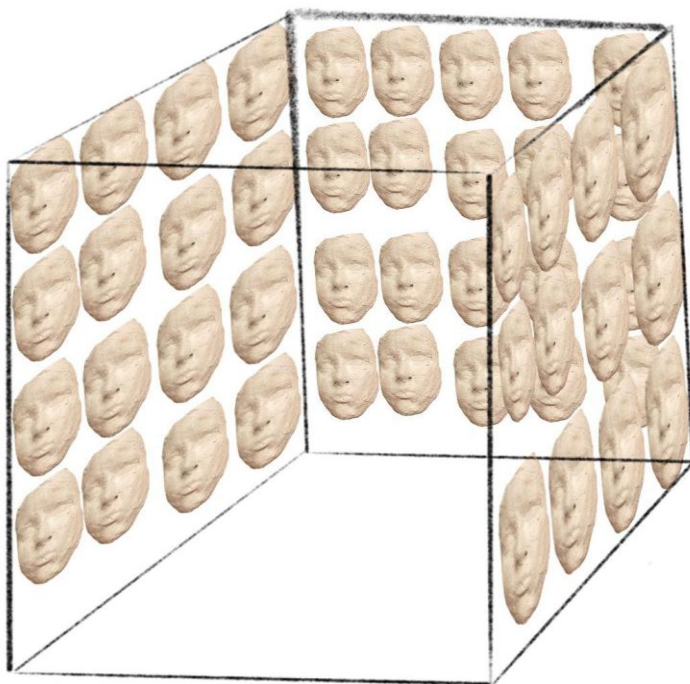

Obrázek 2 - masky

Obrázek 3 - poloprůhledné plochy

Jedním ze způsobů zpracování, o němž jsem uvažovala bylo využití masky, podobizny mého obličeje, na něž byl promítán "úsměv". Je zde patrný kontrast mezi tím, jak se člověk opravdu cítí a co promítá svému okolí. Divák by byl obklopen mnoha obličejí, později by zjistil, že na něj hledí pouze jeden obličej, můj obličej. Právě já a moje představy jsou problémem, ne jiní lidé či jejich obličeje.

Obrázek 4 - masky

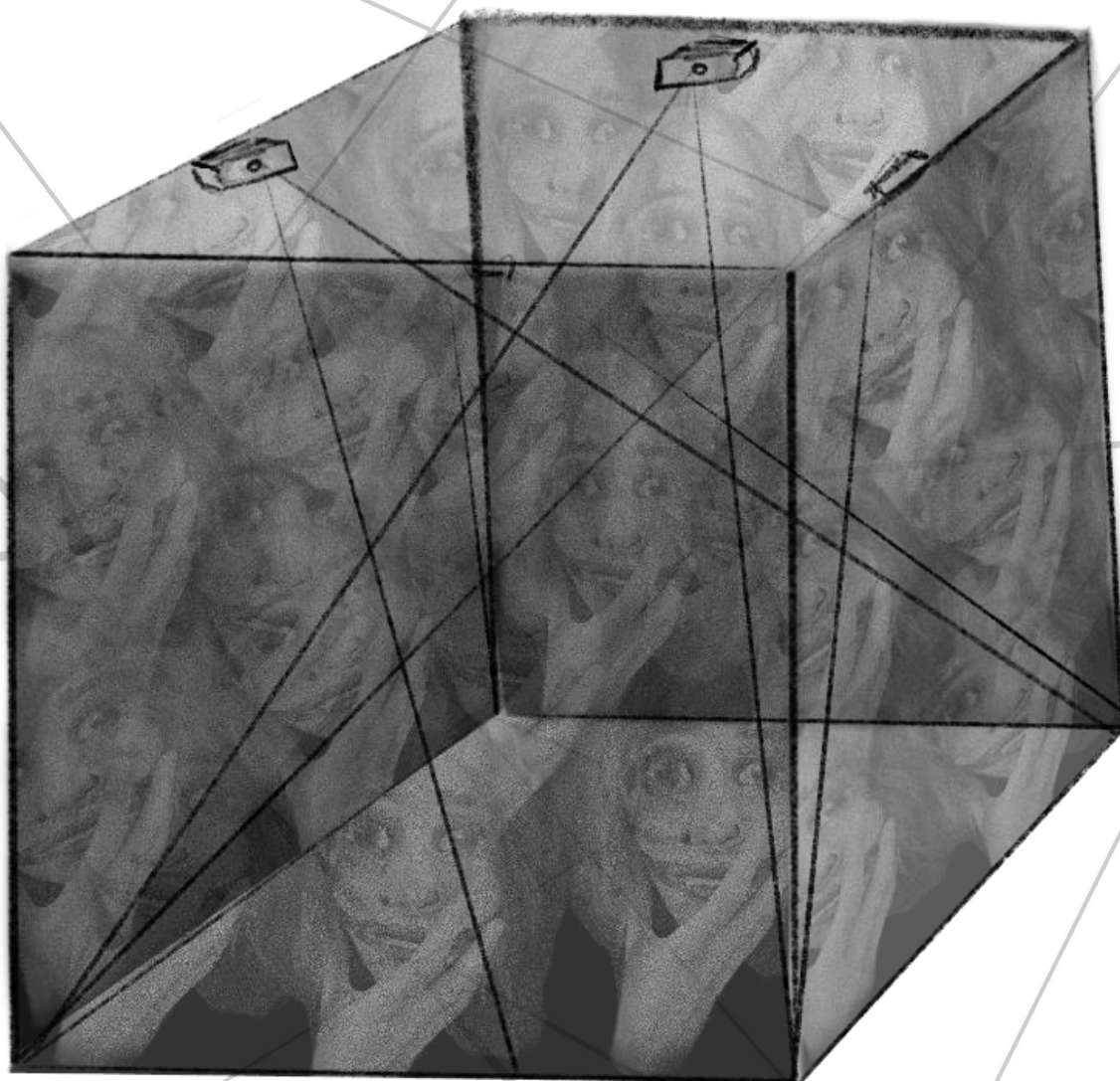
Obrázek 5 - úsměv

Obrázek 7

Obrázek 6

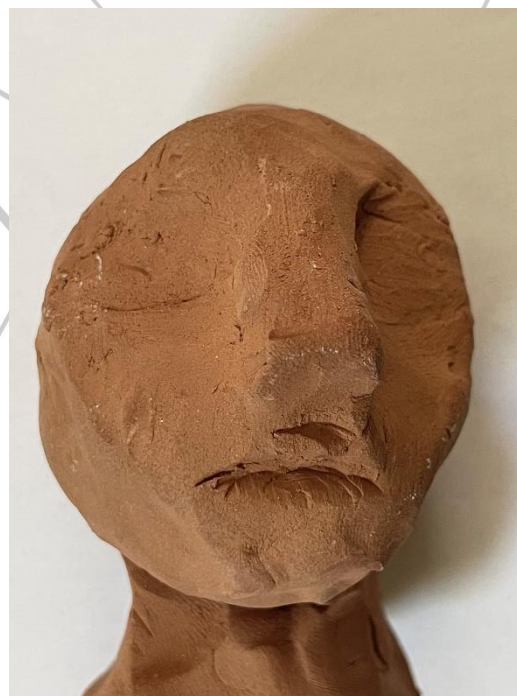

Obrázek 8 - promítání nerealizováno

V Průběhu práce jsme se od masky dostala k tvorbě sochy hlavy, na kterou bylo záměrem promítat již zmíněné pohledy, socha měla znázorňovat neustále sledovanou osobu jenž jsem se cítila. První socha vychází z mých obrazů, má přehnaný úsměv a působí až nepříjemně, později jsem zkoušela abstraktnější verzi. Další sochou je Úsměv sochy, kde jsem se snažila znázornit úsměv, když jsem se cítila nejhůře. Dále byla vytvořena socha Malá hlava a abstraktnější socha. Všechny tyto sochy jsou ze sochařské hlíny. Poslední sochou, jenž vznikla byla socha ze sádky, které chybí jedno oko a je to právě to co ji pozoruje. Při vytváření této poslední sochy jsem dospěla k názoru, že bych se měla oprostít od příliš výtvarné a popisné formy a postupně jsem sochu zjednodušovala, až jsem se oprostila od sochy samotné. Když jsou zde zmíněny sochy, nesmí být opomenuta instalace Floating Heads od Sophie Cave, tato instalace, se záměrem podobá té mé. Instalace má navodit pocit, že vás sleduje množství pohledů. Autorkou bylo vytvořeno přes padesát hlav, tyto hlavy vyjadřují různé emoce. Hlavy jsou celé bílé a pomocí osvětlení je zdůrazněn jejich pohled, pomocí tohoto dosahuje instalace až děsivého dojmu. Hlavy jsou instalovány tak, že jsou první věcí, jenž návštěvníci při vstupu zaregistrují.^[31] Ačkoliv socha není součástí konečné instalace bylo pro mě velmi příjemné se vrátit k ruční tvorbě s materiálem. Nejspíše by se dalo říct, že se jednalo o takovou mou arteterapii.

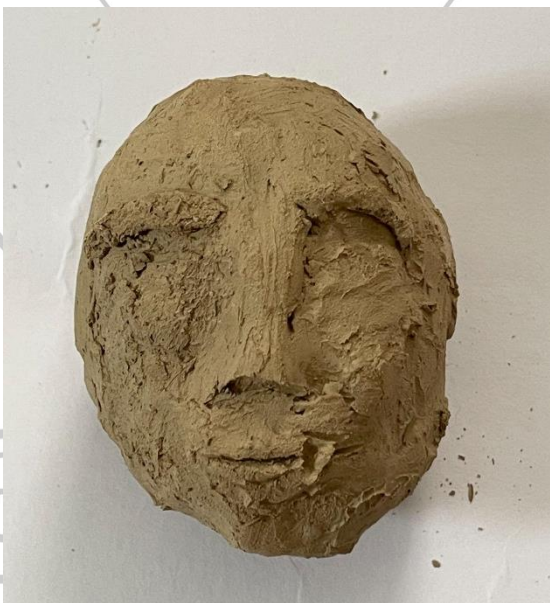
socha 1

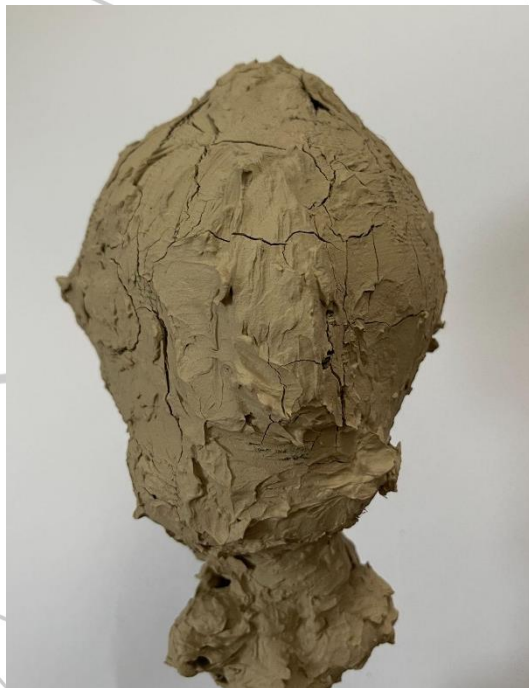
socha 2

³¹ YOO, Alice. Floating Heads Installation by Sophie Cave. *My Modern Met* [online]. 27.03. 2010 [cit. 2022-05-15]. Dostupné z: <https://mymodernmet.com/floating-heads-10-pics/>

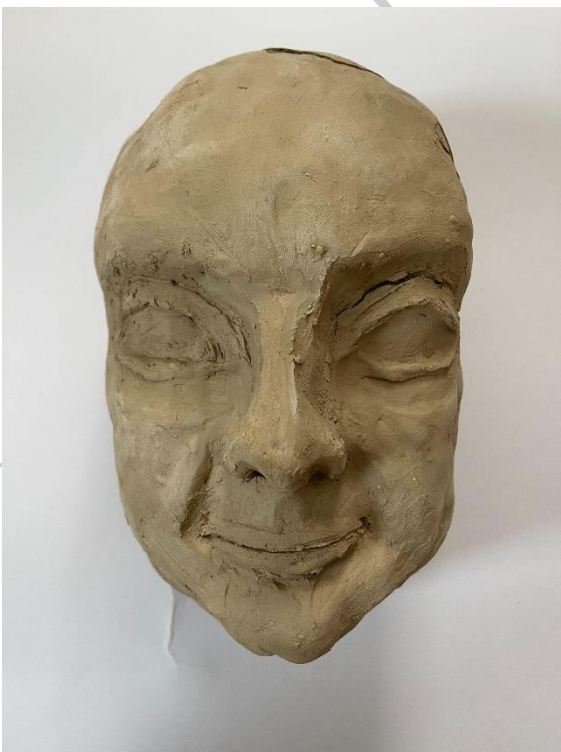
Ever get that creepy feeling that a hundred set of eyes are watching you? Thanks to Sophie Cave, this nightmare has turned into a reality! The *Floating Heads* installation at the Kelvingrove Museum in the Scottish city of Glasgow is quite literally turning heads. Cave created over 50 of them, each displaying different emotions including laughter and despair. The heads are completely white, but are lit so that their expressions are accentuated, which gives the installation a somewhat eerie feel. Since the installation is hung over the foyer, it is one of the first things visitors see when they enter the museum. -přeloženo autorem práce

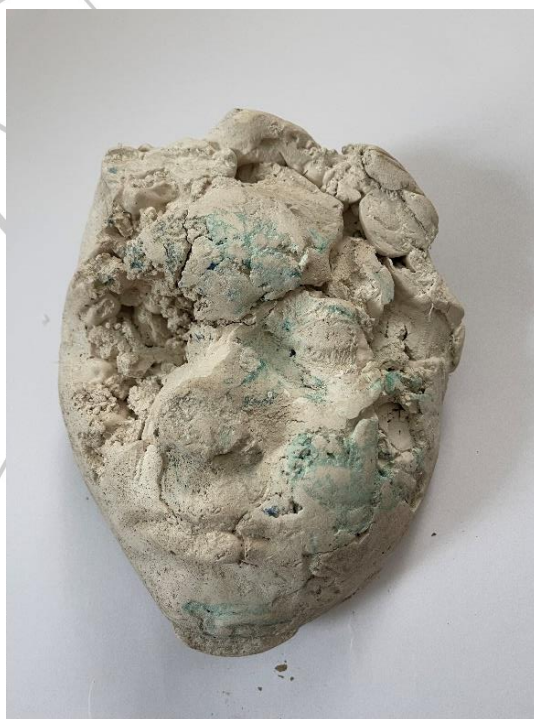
socha 5 Malá hlava

socha 4

socha 6 Úsměv sochy

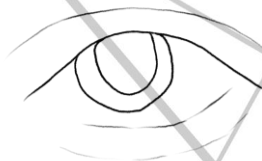
socha 3 sádra

Později jsem pracovala už jen s očima z počátku v podobě fotografie a později jen s jejich obrysy. Oprostila jsem se od příliš popisné formy, aby měl divák možnost interpretovat si instalaci dle sebe.

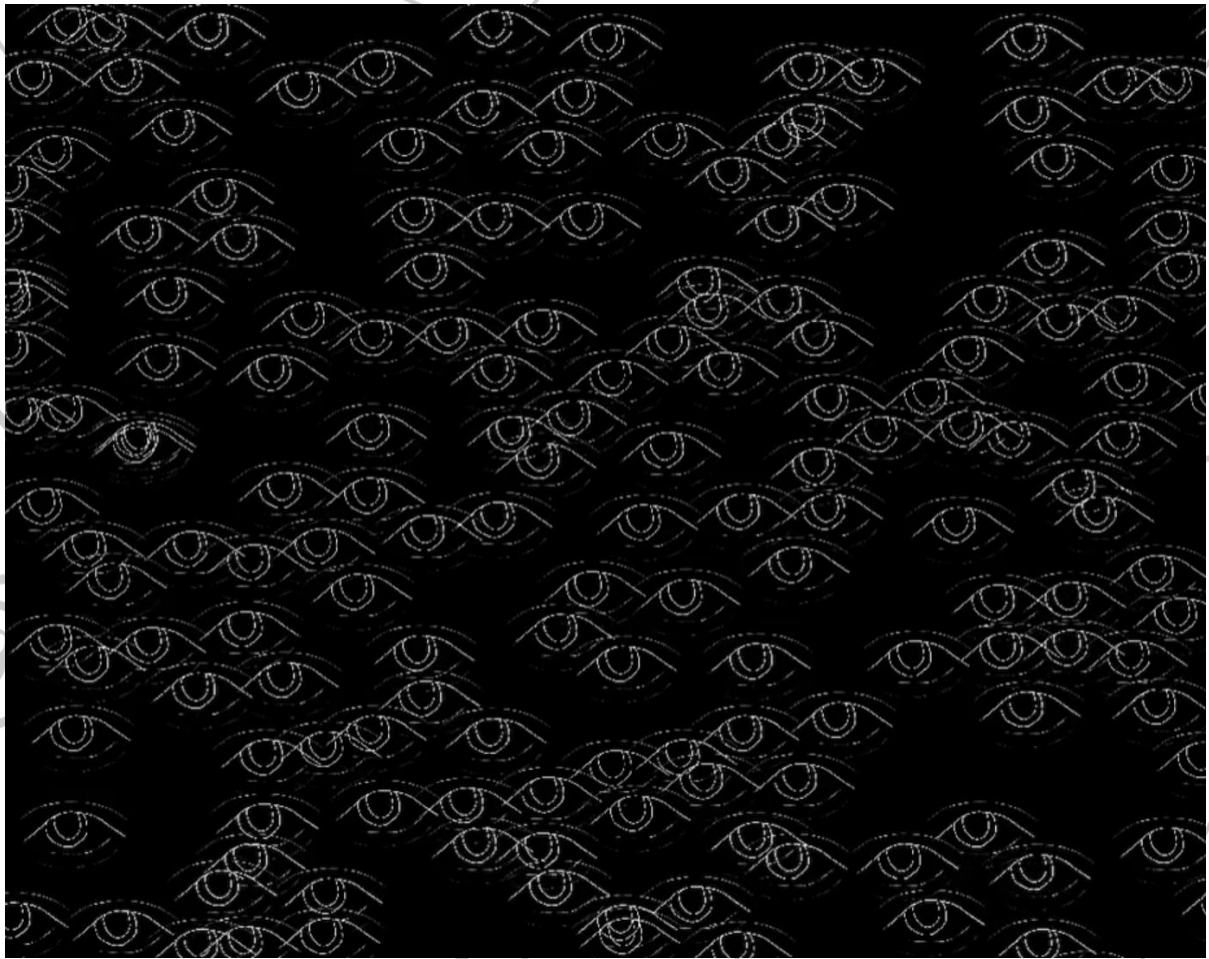

oko 1

Oko je tedy hlavní částí instalace, z fotek jsem zkoušela krátké animace, ale brzy jsem došla k závěru, že to ještě není ono, nakonec jsem své oči obkreslovala drobnou linkou a vytvořila animaci tímto způsobem. Přítomnost mého oka zůstává zachována. První animace neobsahovala pohyb očí, jen se pomocí programu tak dlouho zobrazovali oči až se plocha přehltla a poté animace začala od znova. V dalších animacích už je více pracováno s pohybem, aby oči působily „přirozeněji“. Tyto animace jsou zhotoveny pomocí programu Procreate.

oko 2

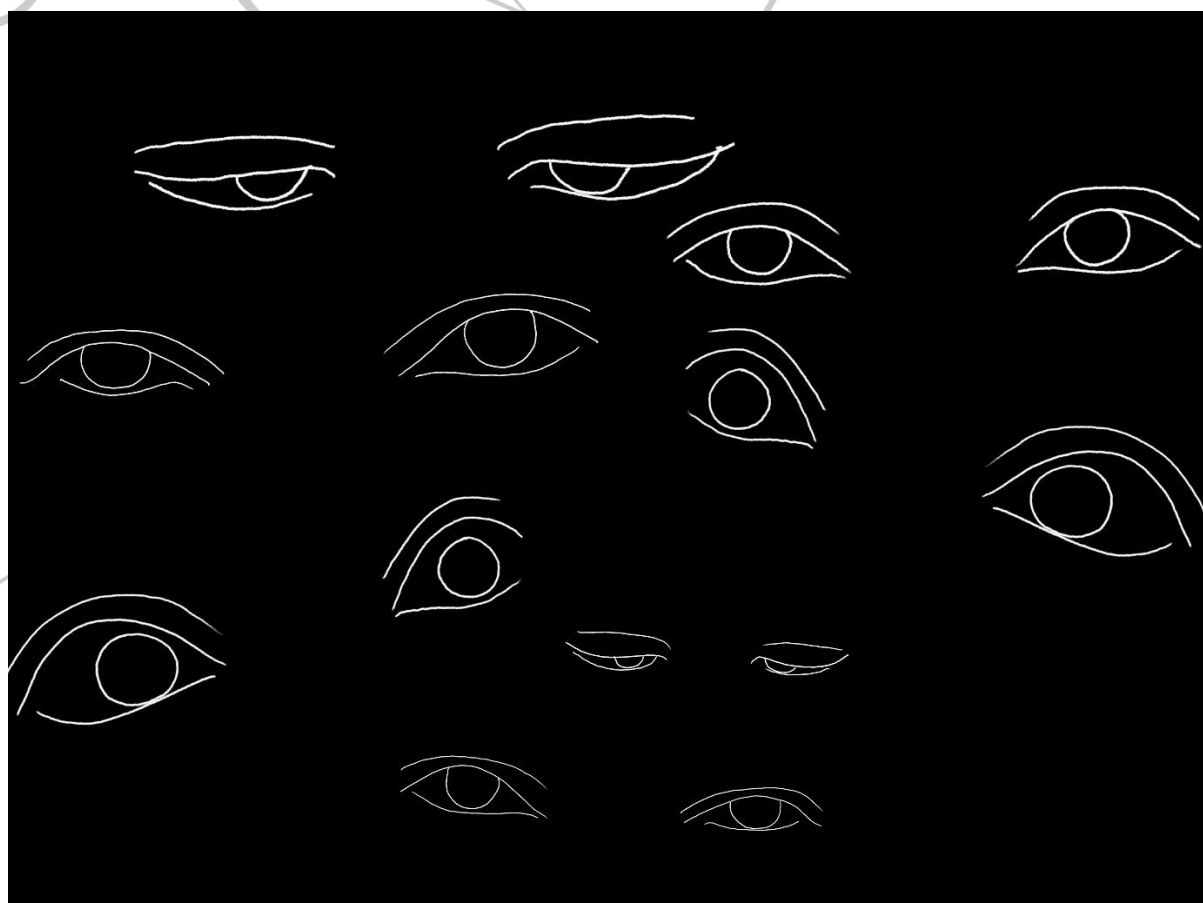
Animace 1

Animace 2

Animace 3

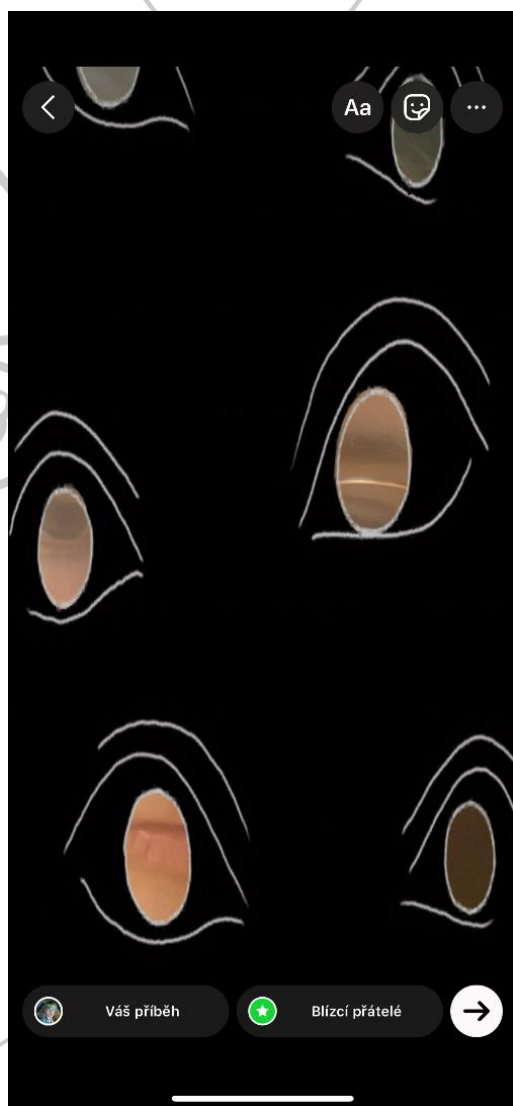

Animace 4

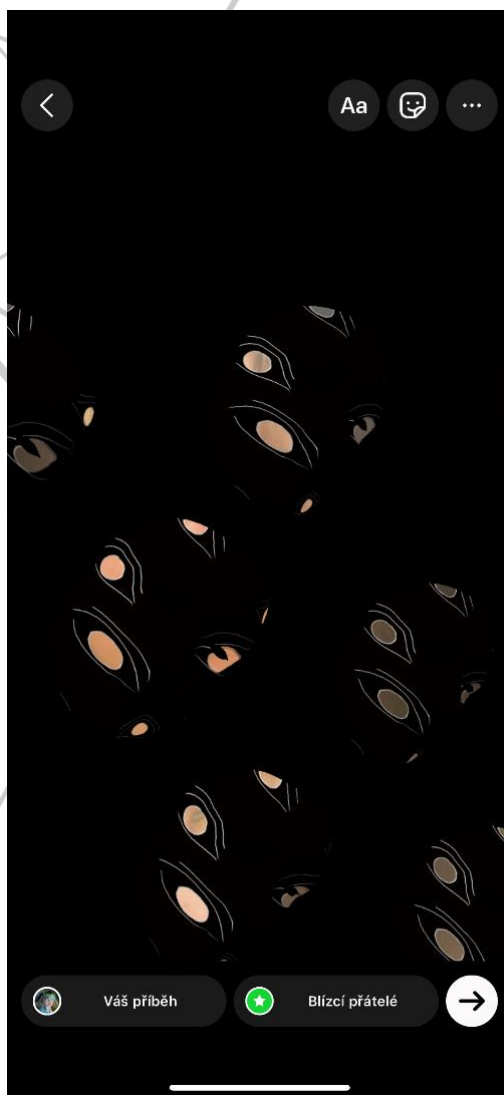

Animace 5

Krom instalace jsem zpracovala i filtry na sociální sítě Facebook a Instagram přes niž se se člověk může ocitnout v mých očích a prožít si tak zas trochu jiný zážitek než ten který vytváří instalace.

oko 3

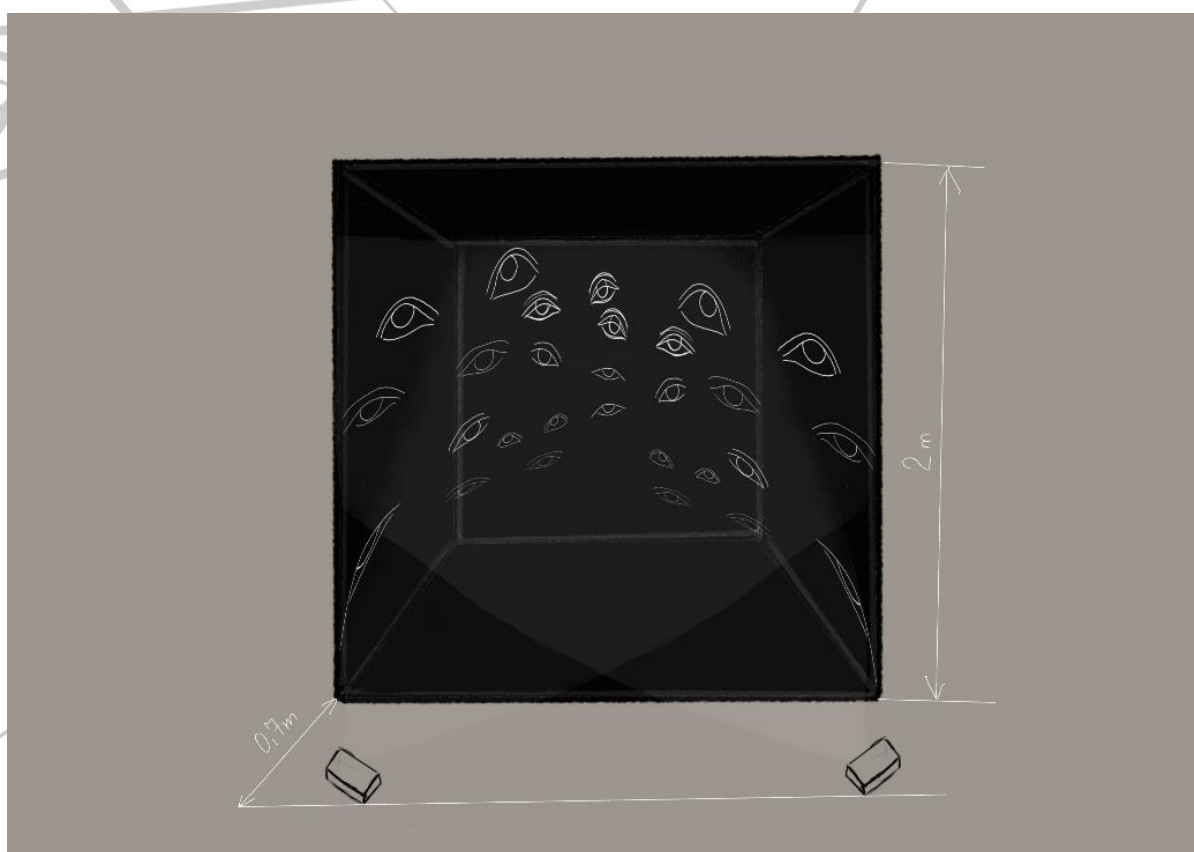

oko 4

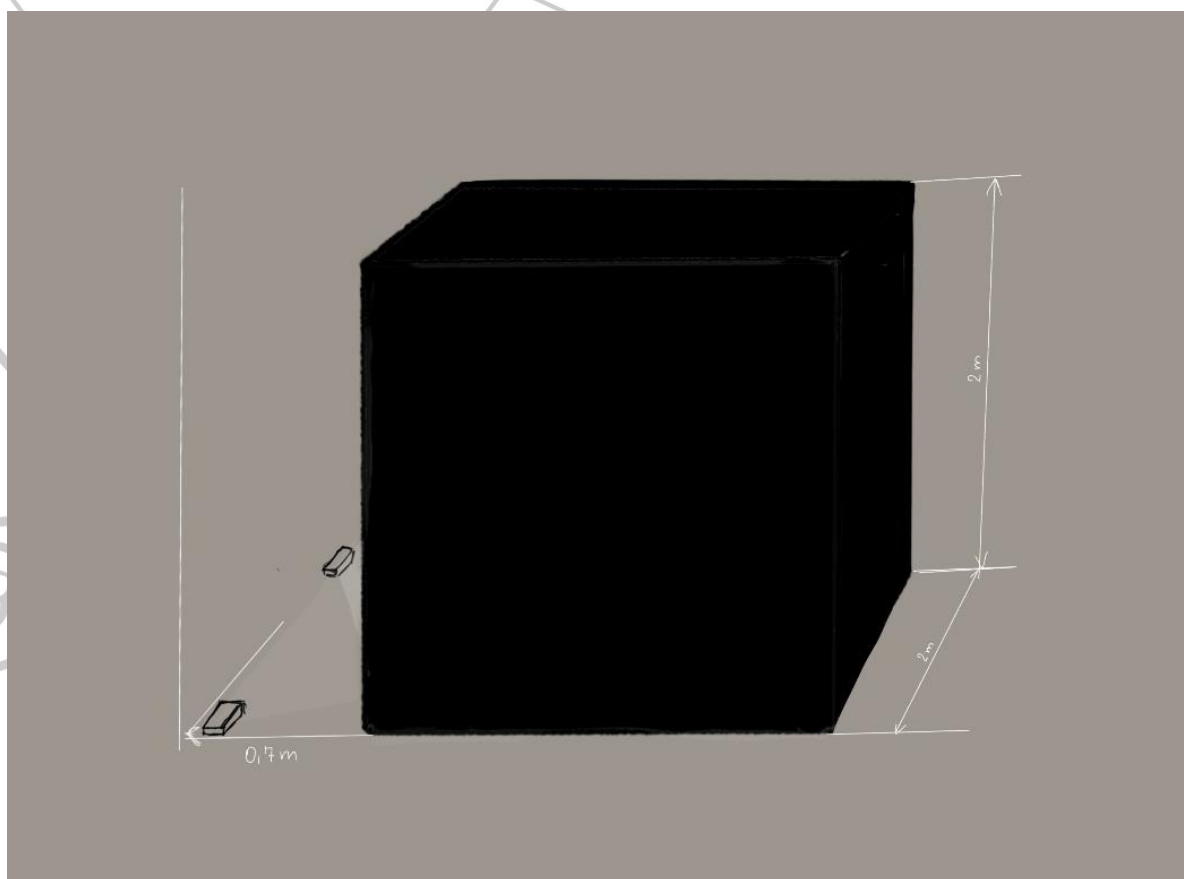
Finální prací je instalace, jenž představuje mou mysl, která je zahlcena představami, že jsme neustále sledována a odsuzována druhými. Jedná se o kovovou krychli, svařenou z jeků čtvercového průřezu o velikosti 2x2m. Krychle je zásadním prvkem instalace, pro mě znázorňuje nedosažitelnou dokonalost, která je až ubíjející.

Až když divák od instalace vstupuje, plně si uvědomuje, co se zde odehrává. Krychle je pokrytá černými fotopapíry v rozměrech jejích stran. Pomocí dvou projektorů jsou na vnitřní strany krychle promítány oči, které nás „sledují“. Jedná se o sejně projekce, jelikož takto na sebe nejlépe navazují. V projekci se objevuje několik párů očí, jedná se o mé oči, které pokaždé provádí jiné úkony, někdy se mračí, jindy se jedná o gesto „protočení očí“ apod.

Oči nás ale nesledují, jelikož nejsou reálné a jedná se jen o mou představu.

V mysli 1- nákres instalace

V mysli 2 – náskres instalace z boku

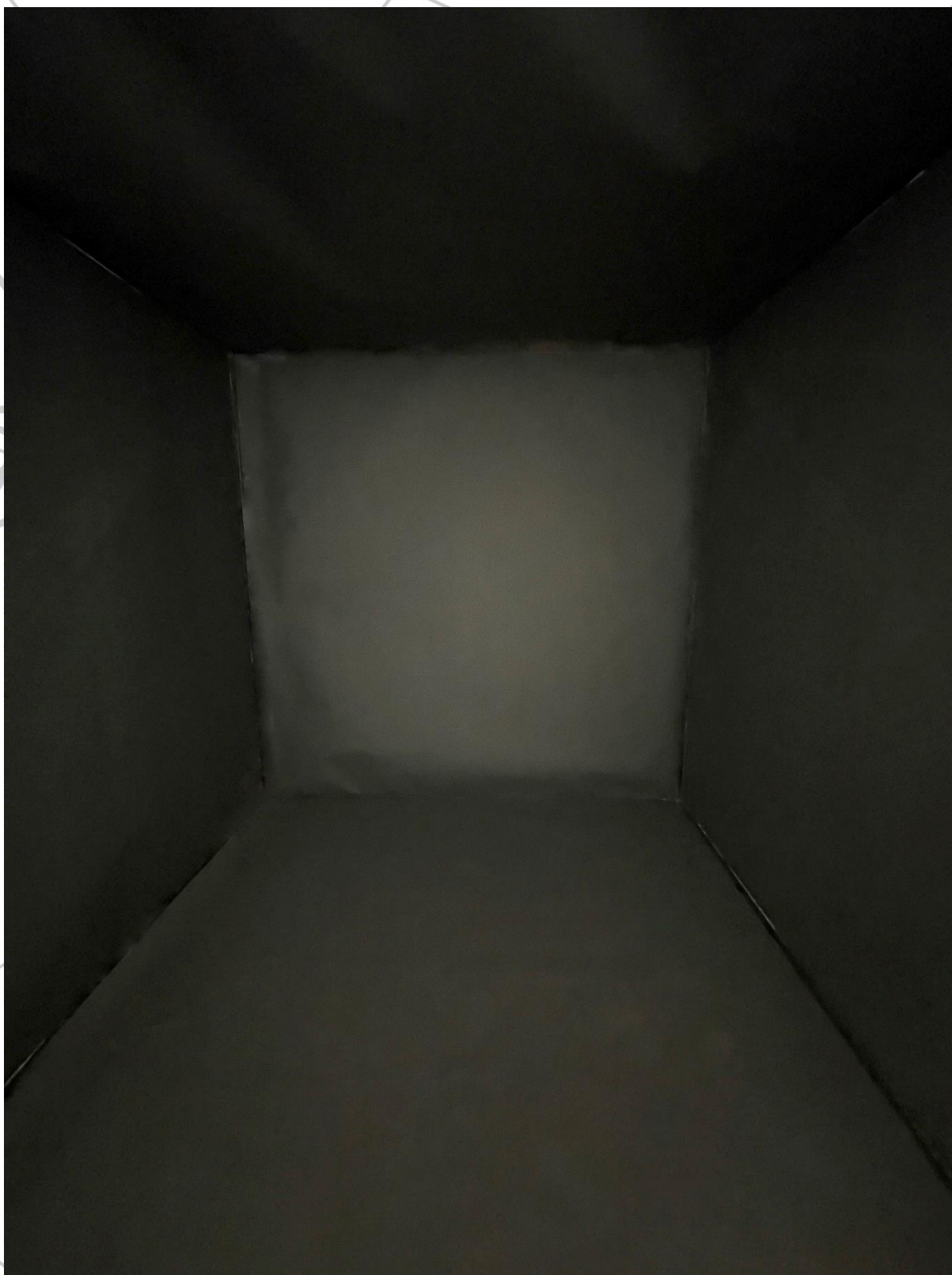
4 OBRAZOVÁ DOKUMENTACE FINÁLNÍ INSTALACE

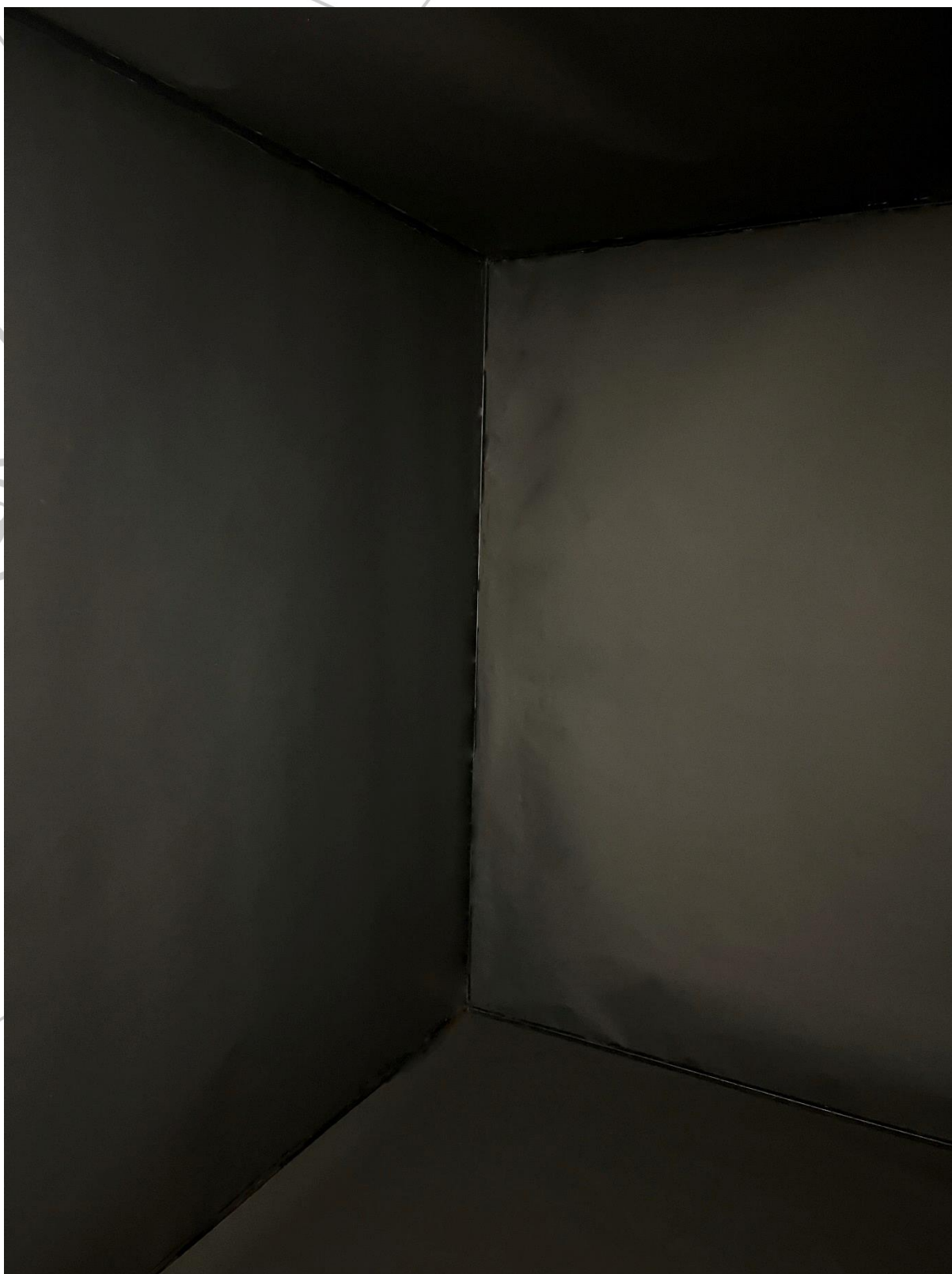
Obr. 1 - finální instalace z vnější strany

Obr. 2 - finální instalace vnější strany

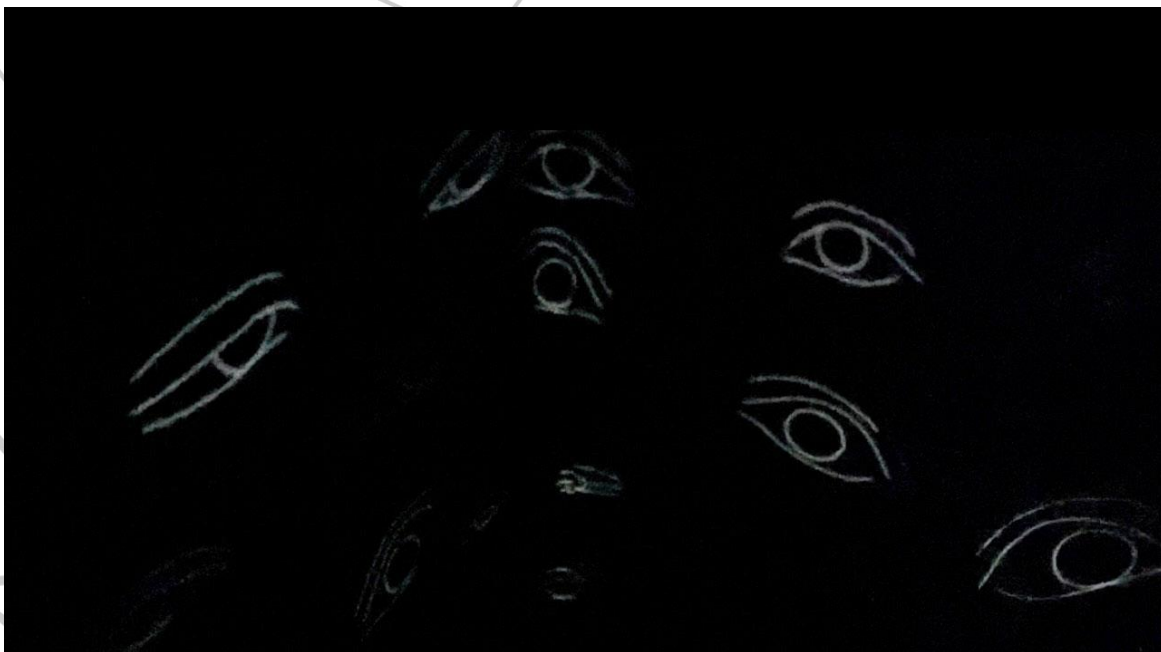
Obr. 3 - vnitřní část instalace

Obr. 4 Vnitřní část instalace

Obr. 5 - promítání v instalaci

Obr. 6 – Pomítaná v instalaci

Obr. 7- promítání v instalaci

Obr. 8 – promítání v instalaci

5 ZÁVĚR

Výsledkem bakalářské práce je instalace, jenž přibližuje vnímání člověka se sociální fobií, mé vnímání. Jedná se pro mě o velmi intimní dílo, jež odráží můj způsob tvorby.

Během vytváření práce jsem studovala díla mnoha umělců jako je Erwin Olaf, Rembrandt, Frida Kahlo, Atsushi Watanabe, Tony Oursler a další jenž mě velmi inspirovaly. Přečetla množství knih, které mě toho hodně naučily a ke spoustě z nich se budu jistě ještě mnohokrát vracet. Ale nejvíce jsem se toho naučila právě sama o sobě.

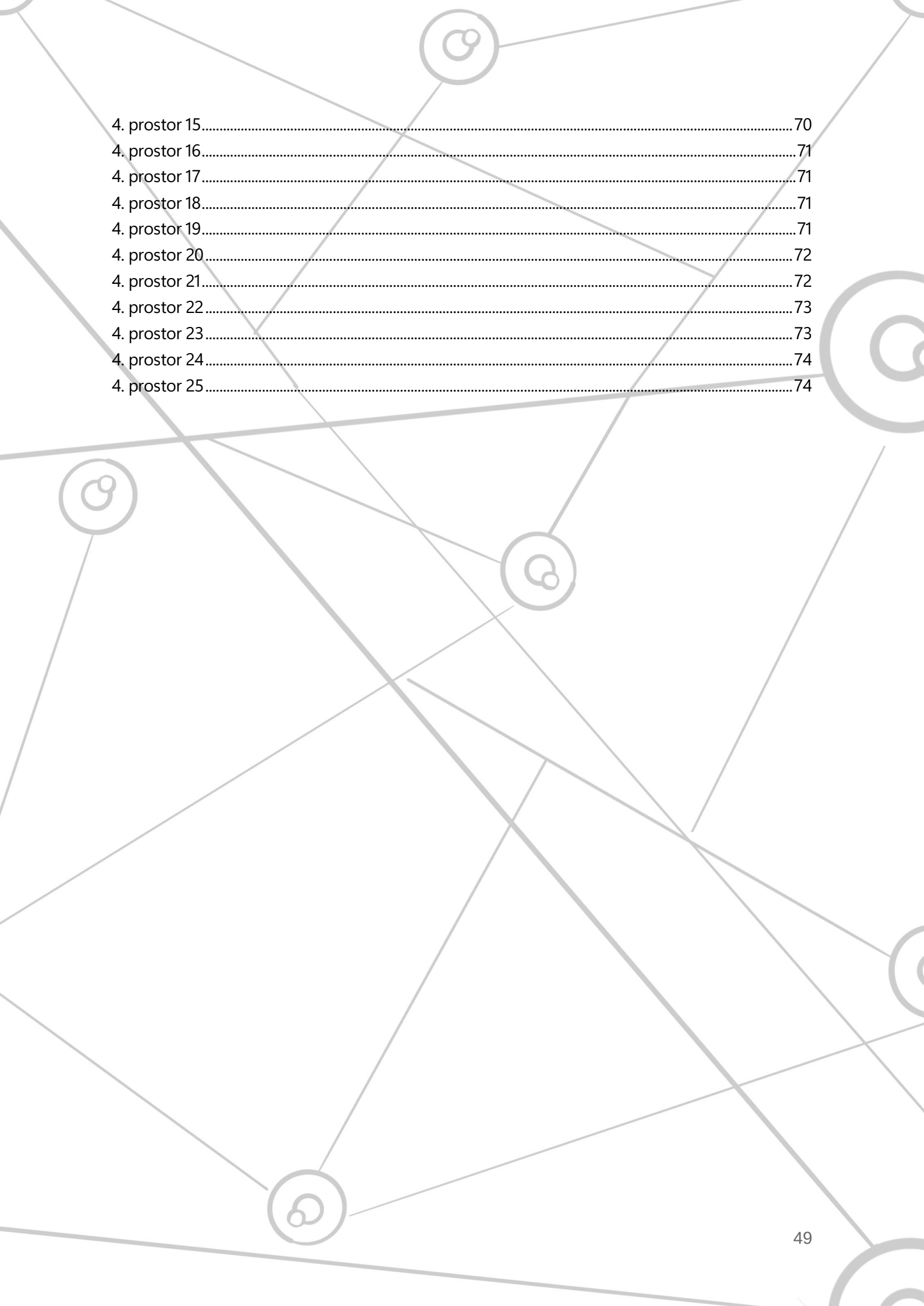
Mé zaměření na sociální fobii a pokusy o její znárodnění pomocí uměleckého díla mi pomohli spoustu věcí pochopit a z části se s ní vyrovnat. Právě vztah k umění se u mě díky této práci ještě více prohloubil.

Finální instalace vznikla po mnoha zkouškách a hledání, jak nejlépe reflektovat dané téma. Právě tyto zkoušky a nesnáze při tom, jak představu uvést do reálné podoby mě mnohé naučily. Od počátečních velmi popisných návrhů masek, soch a promítaných fotografií očí jsem se postupně oprostila k zjednodušené formě, do níž si divák může lépe zrcadlit své vlastní pocity a prožitky.

6 SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1 – Návrh promítání očí.....	25
Obrázek 2 - masky	26
Obrázek 3 -poloprůhledné plochy	26
Obrázek 4 - masky	27
Obrázek 5 - úsměv.....	27
Obrázek 6	28
Obrázek 7	28
Obrázek 8 - promítání nerealizováno.....	29
socha 1.....	30
socha 2.....	30
socha 3 sádra.....	31
socha 4.....	31
socha 5 Malá hlava.....	31
socha 6 Úsměv sochy.....	31
oko 1	32
oko 2.....	32
oko 3.....	36
oko 4.....	36
Animace 1	33
Animace 2.....	33
Animace 3.....	34
Animace 4.....	34
Animace 5.....	35
Obr. 1 - finální instalace z vnější strany	39
Obr. 2 - finální instalce vnější strany.....	40
Obr. 3 - vnitřní část instalace	41
Obr. 4 Vnitřní část instalace.....	42
Obr. 5 - promítání v instalaci	43
Obr. 6 – Pomítaná v instalaci.....	44
Obr. 7- promítání v instalaci	44
Obr. 8 – promítání v instalci.....	45
světelná města 1.....	54
světelná města 2	54
světelná města 3	54
světelná města 4	54

Rámcová kompozice 1	55
Rámcová kompozice 2	55
Rámcová kompozice 3	55
Rámcová kompozice 4	56
Rámcová kompozice 5	56
Rámcová kompozice 6	56
Němá reportáž 1.....	57
Němá reportáž 2.....	57
Němá reportáž 3.....	57
Němá reportáž 4.....	57
Beze zdí 1.....	58
Beze zdí 2.....	59
Beze zdí 3.....	59
Beze zdí 4.....	59
Mezi světy 1.....	60
Mezi světy 3 klidné místo.....	60
Mezi světy 4 stavba ze skleněných konstrukčních dílů.....	60
Mezi světy 2 Hřiště z nerez.....	60
Mezi světy 6.....	61
Mezi světy 5 stěna před továrnou.....	61
Mezi světy 7.....	61
Mezi světy 8.....	62
4. prostor 1	62
4. prostor 2.....	63
4. prostor 3.....	64
4. prostor 4.....	65
4. prostor 5.....	66
4. prostor 6.....	67
4. prostor 7.....	68
4. prostor 8.....	69
4. prostor 9.....	69
4. prostor 10.....	69
4. prostor 11.....	69
4. prostor 12.....	70
4. prostor 13.....	70
4. prostor 14.....	70

The background of the page is a light gray with a network of thin, intersecting lines. Several circular nodes are connected to these lines, each containing a stylized, abstract symbol. The symbols vary slightly in shape, some resembling a 'G' or a stylized 'C' with a small circle inside. The overall aesthetic is modern and architectural.

4. prostor 15.....	70
4. prostor 16.....	71
4. prostor 17.....	71
4. prostor 18.....	71
4. prostor 19.....	71
4. prostor 20.....	72
4. prostor 21.....	72
4. prostor 22.....	73
4. prostor 23.....	73
4. prostor 24.....	74
4. prostor 25.....	74

7 SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Barthes, Roland. *Světlá komora: vysvětlivky k fotografii*. Bratislava: Archa, 1994. Filosofie do kapsy. ISBN 80-7115-081-9.

Berger, John, Sven Blomberg, Chris Fox, Michael Dibb a Richard Hollist. *Způsoby vidění*. V Praze: Labyrint, 2016. Labyrint fresh eye. ISBN 978-80-87260-78-4.

Berger, John. *O pohledu*. Praha: Agite/Fra, 2009. Vizuální teorie. ISBN 978-80-86603-81-0.

Flusser, Vilém. *Za filosofii fotografie*. Vyd. 2., upr. Přeložil Josef Kosek, přeložil Božena Koseková. Praha: Fra, 2013. Vizuální teorie. ISBN 978-80-86603-79-7.

Gombrich, E. H. *Umění a iluze: studie o psychologii obrazového znázorňování*. Vydání druhé. Přeložil Miroslava Gregorová. Praha: Argo, 2019. ISBN 978-80-257-3031-7.

Hayes, Nicky. *Základy sociální psychologie*. Vyd. 7. Přeložil Irena ŠTĚPANÍKOVÁ. Praha: Portál, 2013. ISBN 978-80-262-0534-0.

Horáček, Radek. *Umění bez revolucí?: proměny soudobého výtvarného umění*. Druhé, doplněné vydání. Brno: B&P Publishing, 2019. ISBN 978-80-7485-191-9.

Horáček, Radek. *Umění bez revolucí?: proměny soudobého výtvarného umění*. Druhé, doplněné vydání. Brno: B&P Publishing, 2019. ISBN 978-80-7485-191-9.

KAFKA, Ivan. *Ivan Kafka 1975-2005 [realizace pro krajinu, prostor a město = Realisationen für Landschaft, Raum und Stadt]*. Praha: Art D - Grafický ateliér Černý, 2006. ISBN 80-902892-9-0.

Lamač, Miroslav. *Myšlenky moderních malířů*. 3. vyd., v Nakl. čs. výt. umělců 1. vyd. Praha: Nakladatelství československých výtvarných umělců, 1968.

Merleau-Ponty, Maurice. *Oko a duch a jiné eseje*. Praha: Obelisk, 1971. Teorie – Texty. Orientace (Nakladatelství československých výtvarných umělců).

Petříček, Miroslav. *Myšlení obrazem: průvodce současným filosofickým myšlením pro středně nepokročilé*. Praha: Herrmann, 2009. ISBN 978-80-87054-18-5.

Rezek, Petr. *K teorii platičnosti*. Praha: Triáda, 2004. Delfín (Triáda). ISBN 80-86138-53-4.

Sontag, Susan. *O fotografii*. Warszawa: Wydawnictwa Artystyczne i Filmowe, 1986.

SARTRE, Jean Paul a Dagmar STEINOVÁ. *Nevolnost*. Praha: Československý spisovatel, 1967.

8 ZDROJE

1. 29. Díl: SOCIÁLNÍ FOBIE. In: Youtube [online].2021[cit.2022-04-04]. Dostupné z: https://www.youtube.com/watch?v=CU-MrBFC_iU
- 2.1.4 Sebepojetí. HAYES, Nicky a Irena ŠTEPANÍKOVÁ. *Základy sociální psychologie*. 3. Praha: Portál, 2003, s. 20-22. ISBN 80-7178-763-9.
- 3.1.4.1 Sebeúcta. HAYES, Nicky a Irena ŠTEPANÍKOVÁ. *Základy sociální psychologie*. 3. Praha: Portál, 2003, s. 23. ISBN 80-7178-763-9.
4. a . 1.4.1 Sebeúcta - 1.4.2 Kulturní kontexty jáství. HAYES, Nicky a Irena ŠTEPANÍKOVÁ. *Základy sociální psychologie*. 3. Praha: Portál, 2003, s. 23-26. ISBN 80-7178-763-9.
- 5.Já/identita. HODGEOVÁ, Susie. *STRUČNÝ PŘÍBĚH MODERNÍHO UMĚNÍ*. Praha: Grada Publishing, 2019, s. 187. ISBN 978-80-271-2078-9.
6. Sociální fobie: Sociálně – úzkostná porucha. *Psychoterapie v Praze* [online]. [cit. 2022-05-20]. Dostupné z: <https://www.terapievpaze.cz/novinka/socialni-fobie.html>
7. Sociální fobie může vyústit v naprostou společenskou izolaci. Jak s ní bojovat?. *Zdraví.euro.cz* [online]. [cit. 2022-05-21]. Dostupné z: <https://zdravi.euro.cz/leky/socialni-fobie-priciny-nasledky-lecba/>
- 8.SOCIÁLNÍ FOBIE: Co je to sociální fobie?. TYMOSIA [online]. 28. října 2020 [cit. 2022-04-04]. Dostupné z: <https://tymosia.cz/co-vas-trapi/socialni-fobie>
- 9.EXISTENCE. *Filozofický slovník*. 3. Praha: SVOBODA, 1981, s. 129. ISBN 25-017-81.
- 10.[ČLOVĚK JE TÍM, ČÍM JE TŘEBA BÝT]. SARTRE, Jean Paul. *Existencialismus je humanismus*. s. 35-36. ISBN 80-7021-661-1.
- 11.[EXISTENCIALISTICKÉ HODNOTY]. SARTRE, Jean Paul. *Existencialismus je humanismus*. s. 53. ISBN 80-7021-661-1.
12. 1. Pane, jaká hrůza — existencialism!. *V existencialistické kavárně*. Brno: Host, 2019, s. 15. ISBN 978-80-275-0029-1.
13. 1. Pane, jaká hrůza — existencialism!. *V existencialistické kavárně*. Brno: Host, 2019, s. 39-40. ISBN 978-80-275-0029-1.
- 14.SARTRE, Jean Paul a Dagmar STEINOVÁ. PÁTEK 3 HODINY. *Nevolnost*. Praha: Československý spisovatel, 1967, s. 53.
15. Pohled předchází slovům. Dítě vidí a rozpoznává věci dříve, než umí mluvit. *ZPŮSOBY VIDĚNÍ: JOHN BERGER*. Praha 2: Labyrint, 2016, s.14. ISBN 9788087260784.
16. SMOLÍKOVÁ, Noemi. *Promarněná příležitost české fotografie v Bonnu* [online]. Praha: iDNES.cz, 15. dubna 2009 10:45 [cit. 2022-04-04]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/archiv/promarnena-prilezitost-ceske-fotografie-v-bonnu.A090414_173003_kavarna_bos
17. Je fotografie umění? (Anketa) . Světozor : světová kronika současná slovem i obrazem : časopis pro zábavu i poučení. Roč. 29 (1936). Praha : J. Otto, 1936.

18. Pohled předchází slovům. Dítě vidí a rozpoznává věci dříve, než umí mluvit. *ZPŮSOBY VIDĚNÍ: JOHN BERGER*. Praha 2: Labyrint, 2016, s. 9. ISBN 9788087260784.

19. FOSTER, Alasdair. Erwin Olaf: A Hesitant Beauty. ~ *TALKING PICTURES ~: INTERVIEWS WITH PHOTOGRAPHERS AROUND THE WORLD* [online]. 12.12.2020 [cit. 2022-04-17]. Dostupné z: <https://talking-pictures.net.au/2020/12/12/erwin-olaf-a-hesitant-beauty/>

20. Portrét. *STRUČNÝ PŘÍBĚH FOTOGRAFIE: Kapesní průvodce klíčovými žánry, díly náměty a technikami*. Praha: Grada Publishing, 2021, s. 15. ISBN 9788027112579.

21. Autoportrét s baretem: Rembrandt Harmenszoon van Rijn. *NÁRODNÍ GALERIE PRAHA* [online]. [cit. 2022-05-20]. Dostupné z: https://sbirky.ngprague.cz/dielo/CZE:NG_R_143694

22. Autoportrét s trnovým náhrdelníkem a kolibříkem. HODGEOVÁ, Susie a Jan a Dina PODZIMKOVI. *STRUČNÝ PŘÍBĚH MODERNÍHO UMĚNÍ: Kapesní průvodce klíčovými směry, díly, tématy a technikami*. Praha: Grada Publishing, 2019, s. 31. ISBN 978-80-271-2078-9.

23. ŠIKL, PH.D., Mgr. Radovan a Zrakové vnímání. *ZRAKOVÉ VNÍMÁNÍ*. Praha: Grada Publishing, 2012, s. 12. ISBN 978-80-247-3029-5.

24. HUDEC, Martin. Jak čist řeč těla? II. díl – Obličej: Oko, do duše okno. *PSYCHOLOGIE PRO KAŽDÉHO* [online]. Česká republika, 7. 11. 2016 [cit. 2022-05-15]. Dostupné z: <https://psychologieprokazdeho.cz/rec-tela-ii-dil-oblicej/>

25. a . Oko a duch. PONTY, Maurice Merleau a Oldřich KUBA. Oko a duch. Praha: Obelisk, 1971, s. 30-31.

26. BIOGRAPHY. *Atsushi Watanabe* [online]. [cit. 2022-05-15]. Dostupné z: <https://www.atsushi-watanabe.jp/cv-en/Atsushi>
Watanabe has been presenting socially critical artworks based on his and other peoples experiences with emotional scars and mind traps. The subject matter varies from new religions, economic disparity, homelessness, animal rights, sexual minorities, hikikomori to mental illnesses — things which are often viewed negatively and as taboo by society. In recent years, he has worked on numerous projects that used the internet to get the cooperation of emotionally scarred people, in order to investigate hidden social issues, as well as his own experiences as a "hikikomori." In doing so, his work tackles the possibility and impossibility of empathy between insiders and outsiders, and of the nature of social inclusion, as well as extending to themes of society, culture, welfare and psychology. Watanabe's work seeks the possibility of an art that acts directly to make mental interventions in social problems and thereby solve them. – Přeloženo autorem práce

27. WORKS. *Atsushi Watanabe* [online]. [cit. 2022-05-15]. Dostupné z: <https://www.atsushi-watanabe.jp/works-en/2017-en/solo-exhibition-my-wounds-your-wounds-1/>
For his past piece *Suspended Room, Activated House* (2014), Watanabe sealed himself in a concrete house-shaped structure the size of a single tatami mat for one week, effectively restraining himself physically, before escaping under his own steam using a hammer and chisel. In this extreme performance within an installation made of concrete, he drew on his own experience as a hikikomori to express "rebirth from captivity", a theme that can be traced back to the concepts of "ritual death and rebirth" in mountain asceticism and "introspection"(*2), which originated in Buddhism. Before holding this solo exhibition, he also went online to seek submissions from actual current hikikomori of photos of the rooms they were living in, and exhibited the 60 photos that he collected. During the exhibition, Watanabe himself was surprised by several actual hikikomori who came to see his work. This exhibition received considerable media coverage on TV and in magazines and newspapers – přeloženo autorem práce

27. Petra Collins / 24 HOUR PSYCHO / April 2nd – 30th. *EVER GOLD PROJECTS* [online]. [cit. 2022-05-20]. Dostupné z: <https://www.sfaq.us/exhibition/petra-collins-april-2nd-may-7th/>

24 Hour Psycho addresses the age-old discussion of women as emotional and, therefore, inferior or suspect—something to be managed. By owning the flippantly dismissive term “psycho,” Collins appropriates the concept of female hysteria and celebrates it with powerful, intense and beautiful imagery of young women who have agency even in their distressed state. - přeloženo autorem práce

28. Obscura. TONY OURSLER [online]. [cit. 2022-05-20]. Dostupné z: <https://tonyoursler.com/obscura-germany> - přeloženo

29. TRIFOT | 2016. *DAVID ČERNÝ TOUR BY BLACK N' ARCH* [online]. [cit. 2022-05-25]. Dostupné z: <https://www.david-cerny-tour.com/trifot>

29.YOO, Alice. Floating Heads Installation by Sophie Cave. *My Modern Met* [online]. 27.03. 2010 [cit. 2022-05-15]. Dostupné z: <https://mymodernmet.com/floating-heads-10-pics/>

Ever get that creepy feeling that a hundred set of eyes are watching you? Thanks to Sophie Cave, this nightmare has turned into a reality! The *Floating Heads* installation at the Kelvingrove Museum in the Scottish city of Glasgow is quite literally turning heads. Cave created over 50 of them, each displaying different emotions including laughter and despair. The heads are completely white, but are lit so that their expressions are accentuated, which gives the installation a somewhat eerie feel. Since the installation is hung over the foyer, it is one of the first things visitors see when they enter the museum. - přeloženo autorem práce

30. The perfect dictatorship *The sense* [online]. [cit. 2022-05-22]. Dostupné z: <https://olisticbe.wordpress.com/2020/11/03/the-perfect-dictatorship/>

La dittatura perfetta avrà sembianza di democrazia. Una Prigione senza muri nella quale i prigionieri non sogneranno di fuggire. Un sistema di schiavitù dove, grazie al consumo e al divertimento, gli schiavi ameranno la loro schiavitù. (1961) ndr. Aldous Huxley

The perfect dictatorship will have the semblance of democracy. A prison without walls in which prisoners will not dream of escaping. A system of slavery where, thanks to consumption and fun, slaves will love their slavery. (1961) ed. Aldous Huxley – přeloženo

9 PORTFOLIO

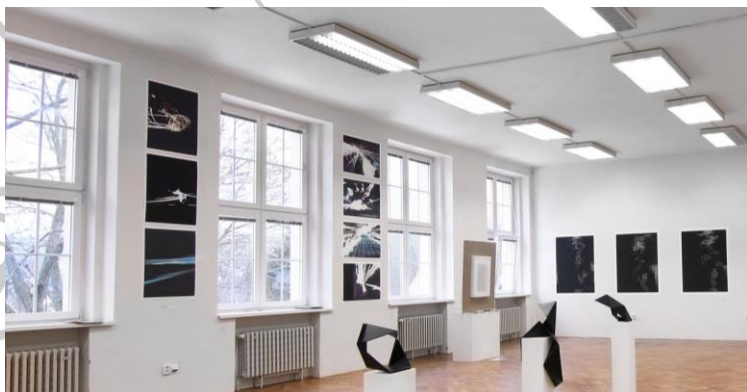
ŠKOLNÍ PRÁCE:

1. ročník zimní semestr– Světelná města

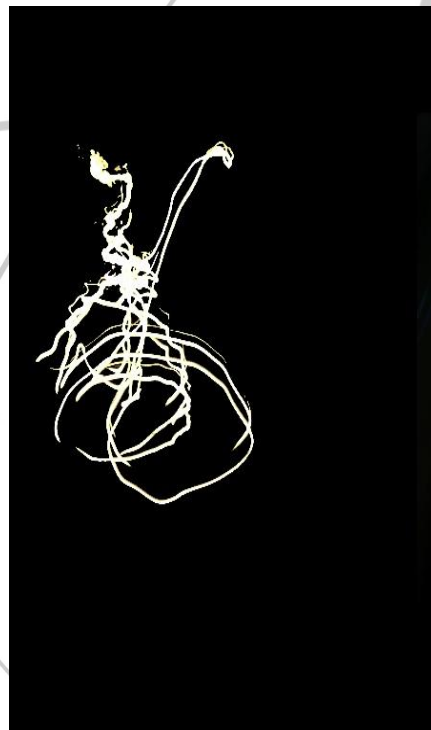
Na konci prvního semestru jsem odevzdávala jako svou semestrální práci světelná města kde sem se soustředila na světlo zachycené po určitý časový interval, pomocí pohybů a světelné tužky. Fotky jsem pořizovala vždy při cestách domů z kolejí, jako takovou formu deník.

(výsledkem práce bylo 7 velkých tisků)

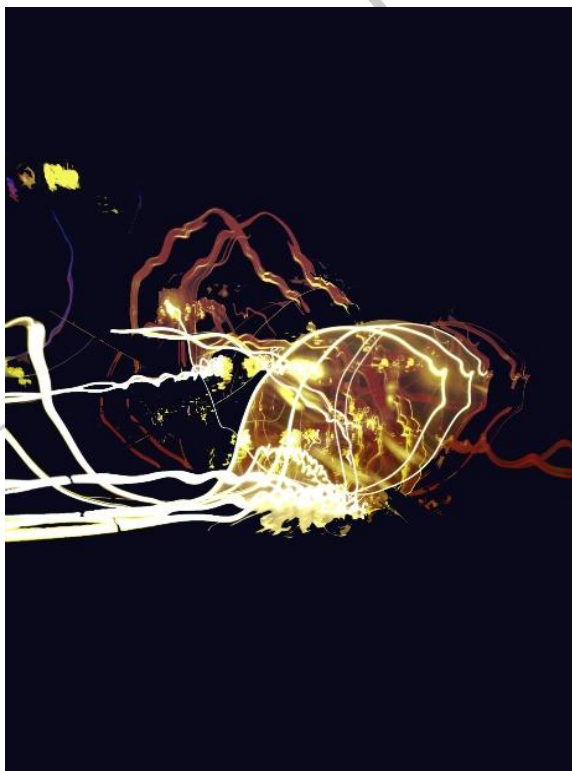
Přikládám zde jen pár z nich, jelikož práci nepovažuji za až tak zásadní v mé tvorbě.

světelná města 2

světelná města 1

světelná města 3

světelná města 4

1. Ročník Letní semestr – Rámcová kompozice

V této práci jsem používala tvar čtverce který je vždy trochu jinak upravený- má jiný obsah. Pro výrobu jednotlivých čtverců jsem využila různé materiály, ale základním materiálem bylo vždy dřevo. Důležitým prvkem je slovo, které dává rámci vyšší význam. Každý čtverec má jednoduchý význam samostatně (většinou byla použita krátká slovní spojení nebo třeba jen jedno slovo) Stejně tak ale působí rámečky dohromady, kdy si je můžeme spojit v příběh. Jelikož jsou čtverce čitelné i samostatně naskýtá se divákovi interpretovat si ke slovům a vizuálnímu vzhledu čtverce vlastní příběh.

Slova čerpám z knížky Cesty k technické tvořivosti od Miloslava Wimmera, kterou jsem náhodně našla položenou na obručníku, když jsem šla ze školy a je to tedy hlavní zdroj při vytváření rámců. Kniha mě zaujala svým žlutým obalem a zajímavým obsahem, který jsem ale pojala trochu jinak, než bývá běžné.

Rámcová kompozice 3

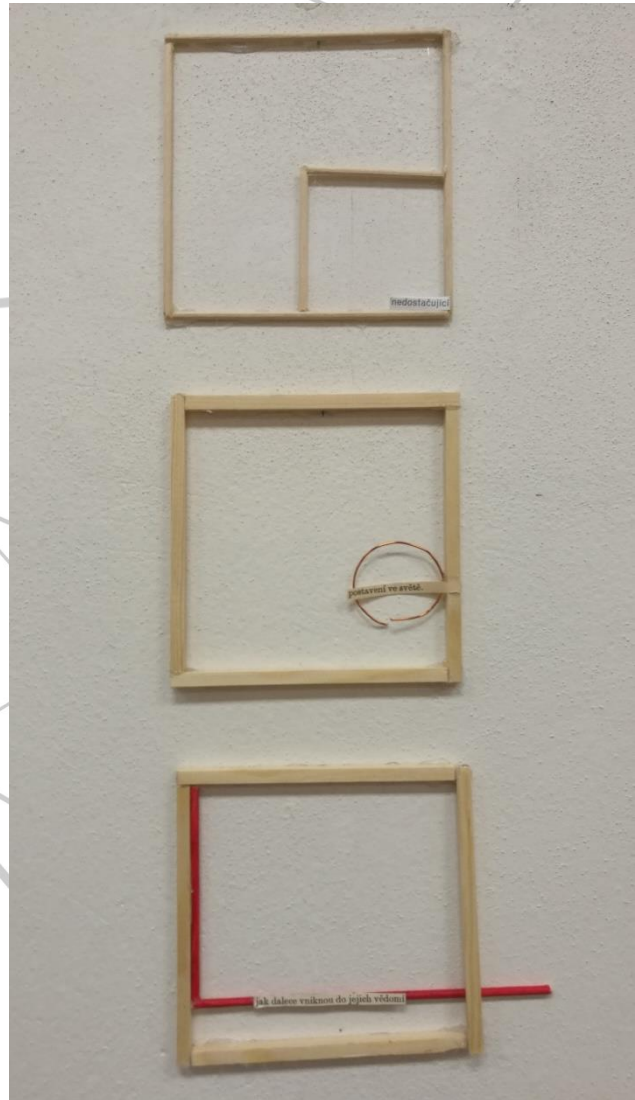
Rámcová kompozice 2

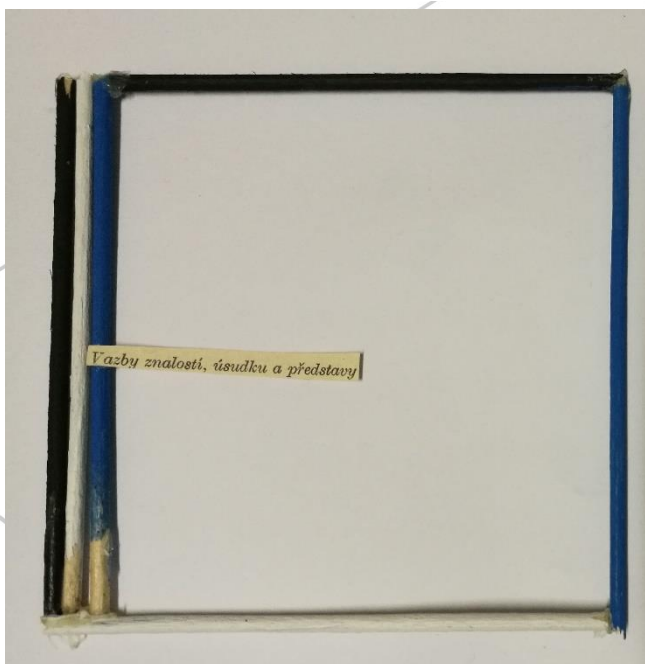
Rámcová kompozice 1

Rámcová kompozice 5

Rámcová kompozice 6

Rámcová kompozice 4

2. ročník Zimní semestr – Němá reportáž

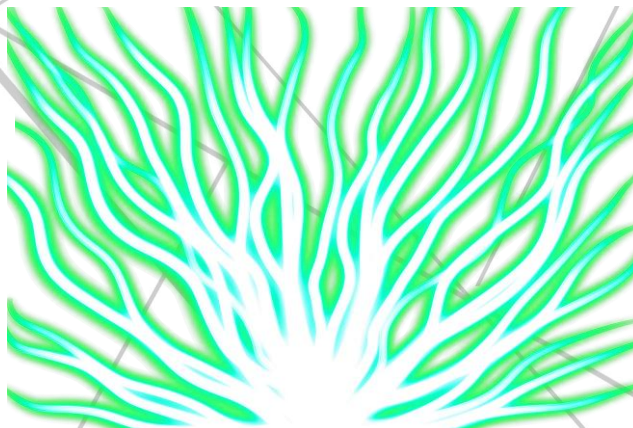
V této práci jsem chtěla využít možnosti greenscreen a vytvořila jsme animaci provázenou hudbou. Téma semestrální práce byla reportáž. Já to pojala tak, že se reportéři v televizi dozvídáme množství často nepříjemných zpráv, a tak jsem vytvořila opak, klidnou scénu, kde člověk ponořený do hloubi své mysli a za ním probíhala animace, jež znázorňovala proudění myšlenek. To bylo spuštěno na televizi, kterou jsme sledovali skrze akvárium, v němž plavala rybka. Rybka vplouvá do scény, jako reportéři, kteří událost komentují, jelikož je ryba němá a nemá tušení co se za ní odehrává, postrádáme zde smysl.

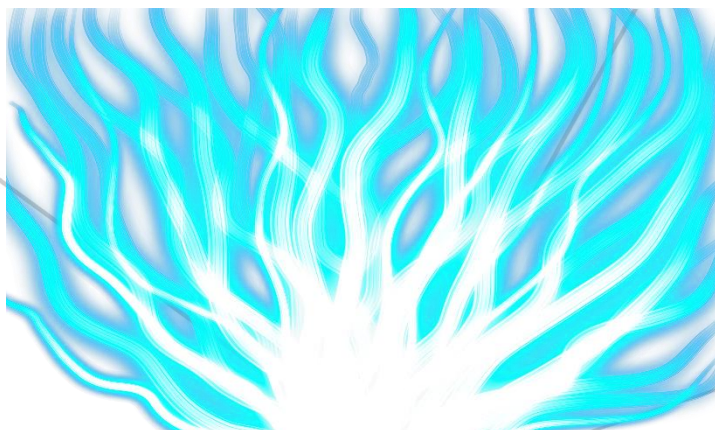
Němá reportáž 1

Němá reportáž 4

Němá reportáž 3

Němá reportáž 2

2. ročník letní semestr – Beze zdí

Tato práce je jednou z těch nejoblíbenějších, tvořila jsem ji v období, kdy jsme se kvůli pandemii museli učit z domova, téma bylo vytvořit svůj pokoj a dále s ním pracovat.

Velkou inspirací mi byl Aldous Huxley se svým citátem, jenž je tu přeložen, ale i se svou knihou Konec civilizace.

„Perfektní diktatura by měla vzezření demokracie, ale v podstatě by šlo o vězení beze zdí, kde by vězni ani nesnili o možnosti propuštění. Byl by to sofistikovaný systém otroctví, kde by si otroci skrze potřebu zábavu zamilovali vlastní poddajnost.“³²

- Aldous Huxley

Je nádherné poznávat krajinu kolem nás, moci se do něj rozběhnout, cítit květiny a vůni stromů, chodit v trávě, podívat se zblízka na věci co nás zaujmou a moc se nad nimi pozastavit, moci si je prohlédnout ze všech stran a úhlů. Sama se ráda rozeběhnu do krajiny a zkoumá svět kolem sebe, náš svět, každý list stromu pohybující se ve větru, pohyb luční kvítí. Před sebou mám kopce, které mohu zdolat a dalo by se říci, že se mi zde i naskytují neomezené možnosti kam se vydat. Co kdy by nám ale někdo tuto naši svobodu vzal? Co kdyby to byla jen iluze svobody a jakmile bychom se rozhodli někam se vydat narazili bychom na stěnu svého pokoje a na krajinu před námi bychom se mohli jen dívat z dálky, dívat se skrze neviditelné stěny, přes které bychom se právě my mohli stát podmětem ke sledování a neměli bychom kam utéct? Důležitým aspektem je pro mne kontrast mezi volností a vězením, mezi krásou teplého, letního dne a proskleným pokojem, který na nás působí velmi chladně.

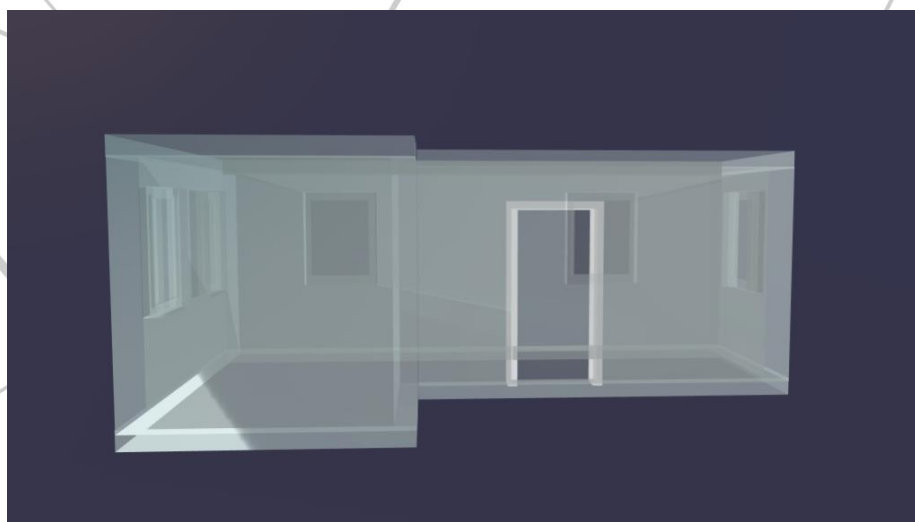

Beze zdí 1

³² The perfect dictatorship *The sense* [online]. [cit. 2022-05-22]. Dostupné z: <https://olisticbe.wordpress.com/2020/11/03/the-perfect-dictatorship/>

Beze zdí 2

Beze zdí 4

Beze zdí 3

3. ročník zimní semestr – Mezi světy

Tématem práce bylo hřiště.

Místem pro mou instalaci jsem si zvolila cyklostezku. Zhruba 4 km asfaltová trasa s několika mosty začíná v městské části Svárov a končí u železniční zastávky ve Vlčím Dole. Trasa dále pokračuje přes obec Vítkov do Heřmaniček, odkud se můžeme vrátit do České Lípy přes Žizníkov.

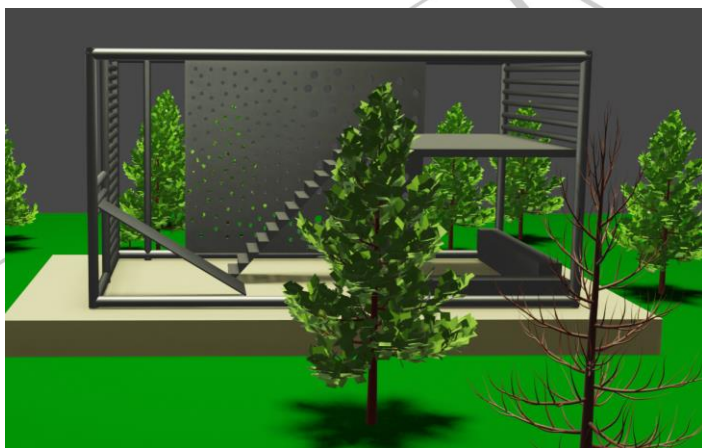
Tvořila jsem více návrhů, a tak zde zařadím pár z nich.

Materiálem měla být nerezová konstrukce ve vysokém lesku, některé návrhy jsou tvořeny i z konstrukčních skleněných dílů.

Mezi světy 1

koule do níž se může vstoupit odrážejíc okolní svět jako velká kapka, v této části působila každá strada od cesty úplně jinak, dochází k propojení dvou světů

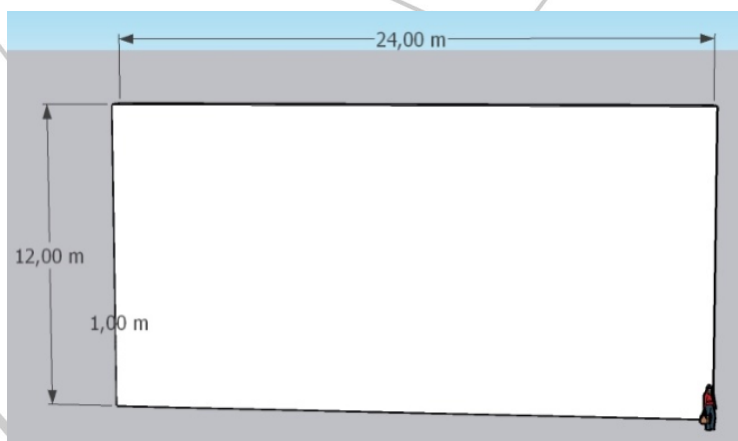

Mezi světy 4 Hřiště z nerez

Mezi světy 3 stavba ze skleněných konstrukčních dílů

Mezi světy 2 klidné místo

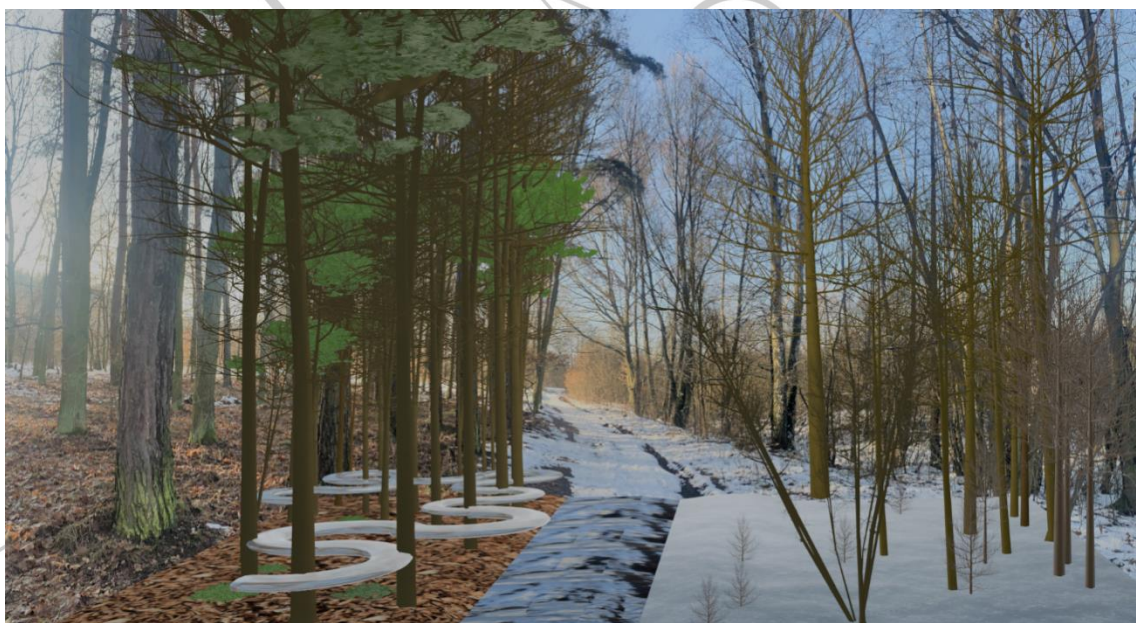

Mezi světy 5

Mezi světy 6 stěna před továrnou

Stěna zakrývající rozpadlou továrnu ze zrcadla odráží stroma a idealizuje prostor, popatření svého odrazu zjistíme, že se jedná o iluzi

Mezi světy 7

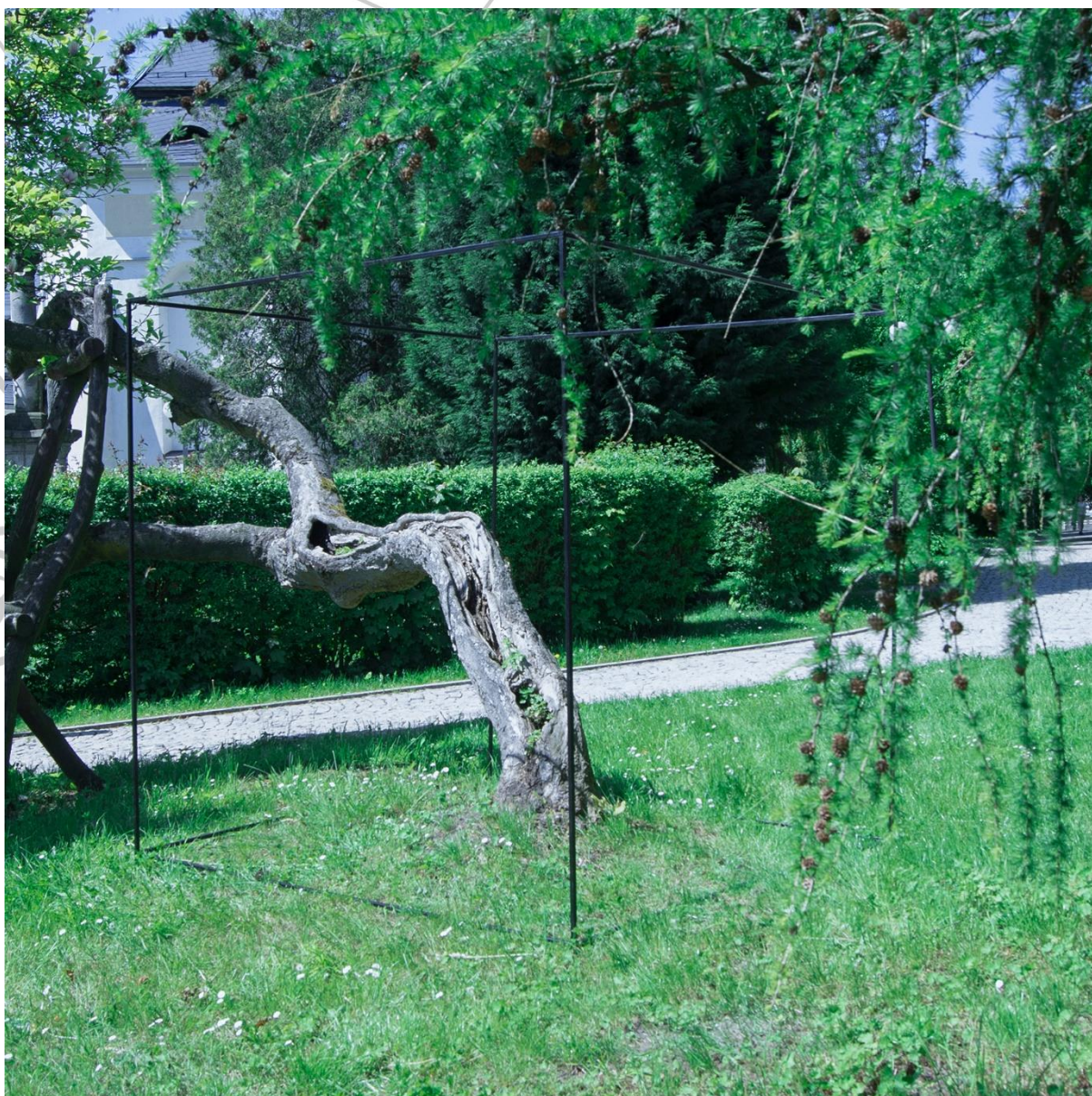
Stromy jsou vzájemně propojeny svými kořeny a já chtěla zobrazit jejich propojení pomocí této instalace. Skleněné trubky pojí stromy mezi sebou a připomínají nám jejich návaznost na sebe. Trubky jdou využít jako místo k odpočinku i jako prolézačka, Odráží okolní krajinu a my v nich můžeme spatřit koruny stromů nad námi.

3.ročník letní semestr – 4. rozměr

Ve třetím ročníku mě zaujal čtvrtý rozměr a představa o tom, jak funguje, vytvořila jsem několik minimalistických animací právě na toto téma. Později jsem svou krychli převedla i do reálného prostoru. Venku jsem pracovala především s kontrastem stabilní kovové kostky a lehkého objektu, co se pohne při každém závanu větru. Dále jsem pak krychli brala na různá místa ve svém okolí, kde jsem ji konstruovala a zkoumala kontrast geometrické kostky a nekonečnou rozmanitost přírody, kostka tvořila můj osobní prostor, prostor, kde už je mi nepříjemné, když do ně někdo neznámý vstoupí. Kostka byla v rozměrech 2x2m tento rozměr jako demonstrace mého prostoru pro mě byl zásadní a pracuji s ním i v bakalářské práci.

4. prostor 1

4. prostor 2

4. prostor 3

4. prostor 4

4. prostor 5

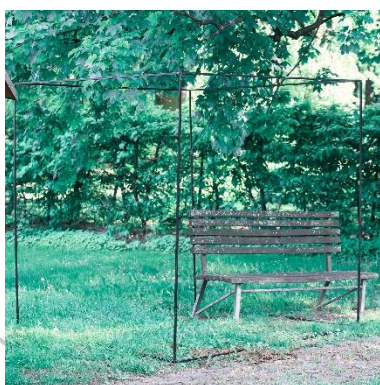
4. prostor 6

4. prostor 7

4. prostor 8

4. prostor 11

4. prostor 10

4. prostor 9

NEREALIZOVANÉ NÁVRHY

4. prostor 13

4. prostor 14

4. prostor 15

4. prostor 12

4. prostor 16

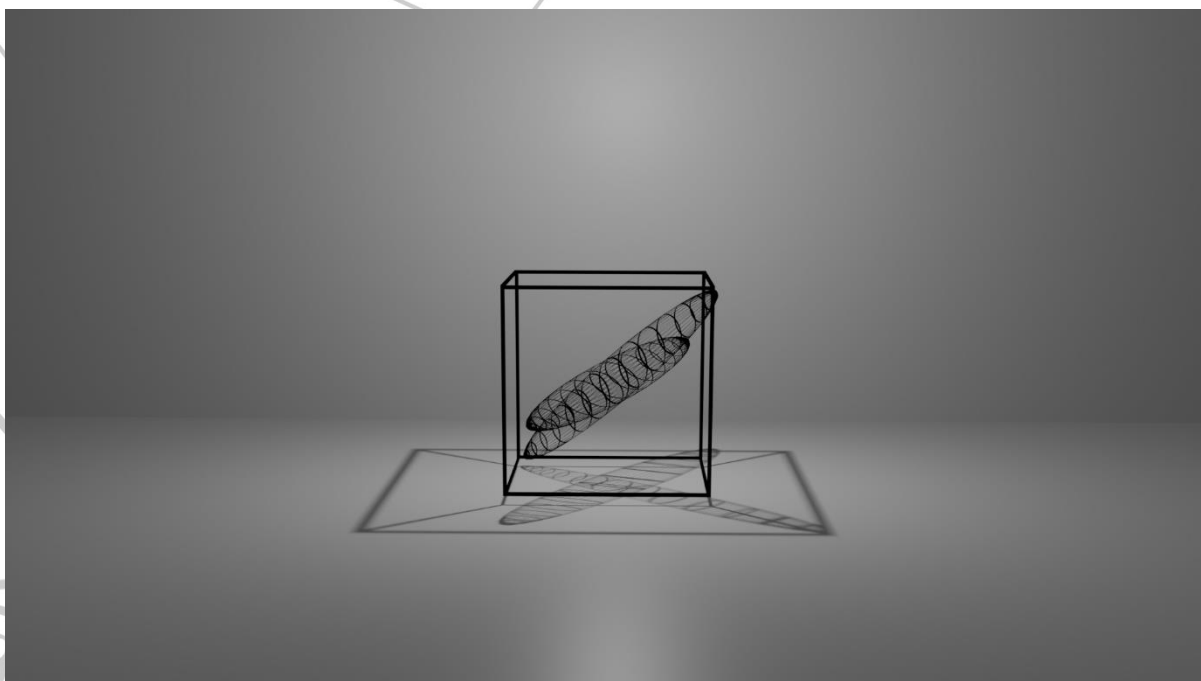
4. prostor 19

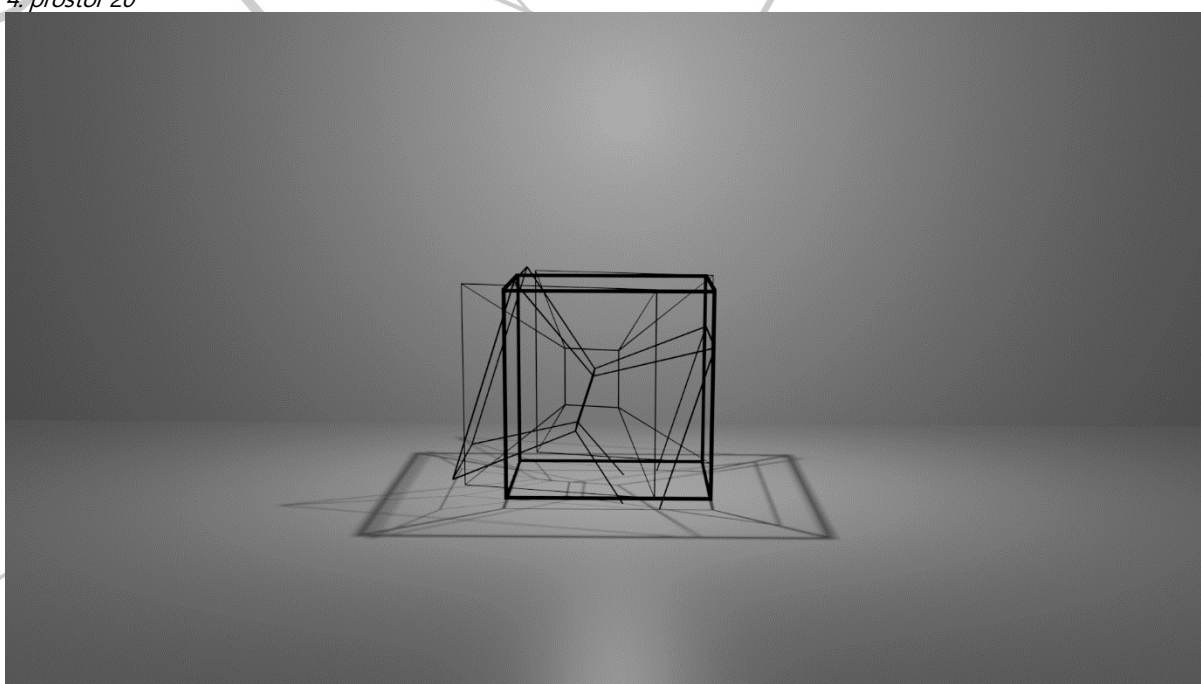
4. prostor 18

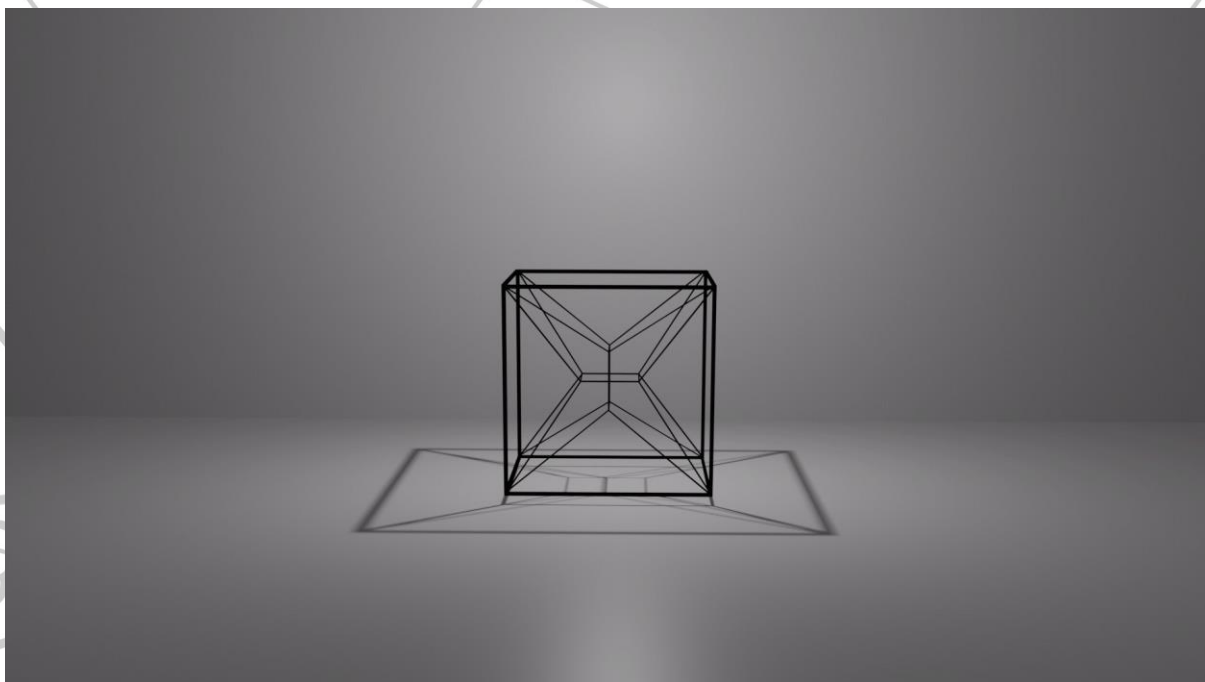
4. prostor 17

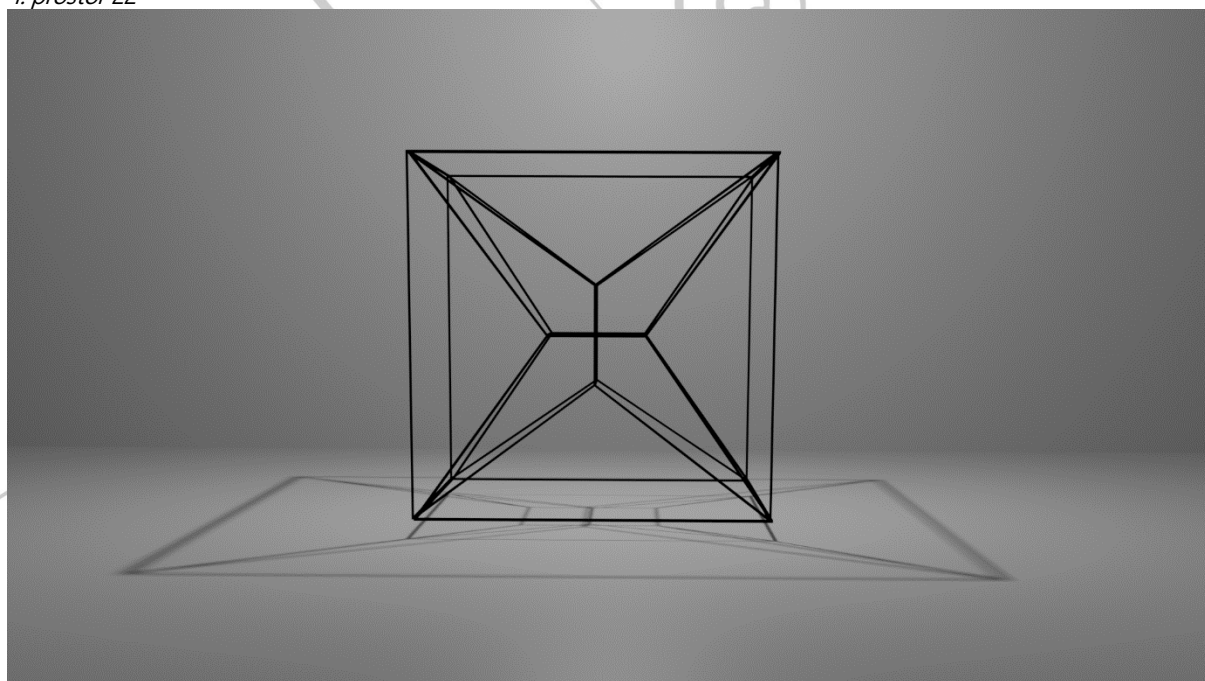
4. prostor 20

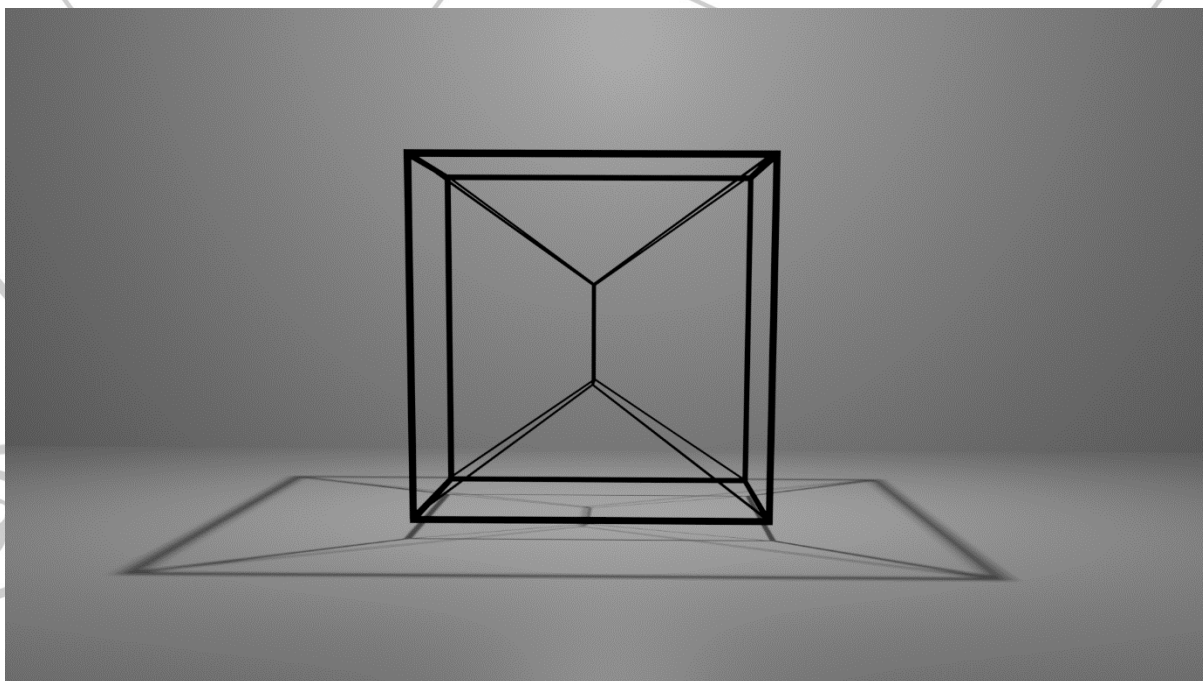
4. prostor 21

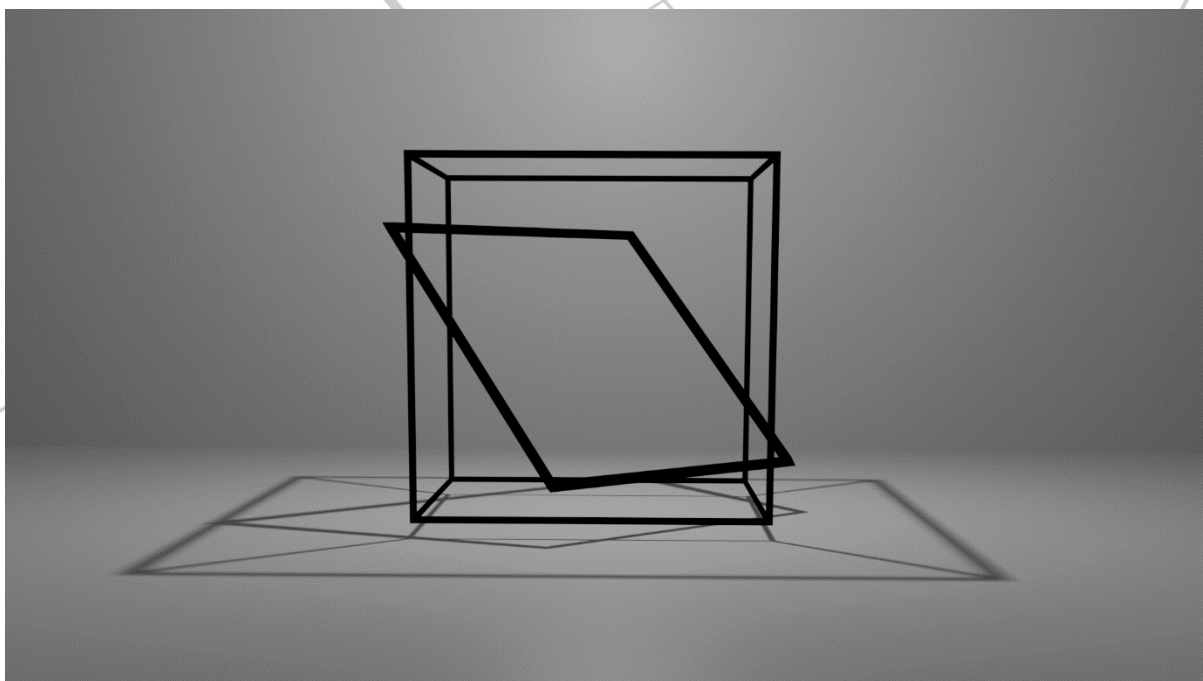
4. prostor 22

4. prostor 23

4. prostor 24

4. prostor 25

ŽIVOTOPIS

KATEŘINA SMRČKOVÁ

*3.8.1999

VZDĚLÁNÍ

2014–2018 Střední průmyslová škola Česká Lípa
Strojírenství

2018 - současnost

Technická Univerzita v Liberci Fakulta umění a architektury

Výtvarné umění – Vizuální komunikace / digitální média

VÝSTAVY

2020/06 Ještěd F Kleci, virtuální výstava projektů

2020/12 Pokoje 2020, Stay Home Edition